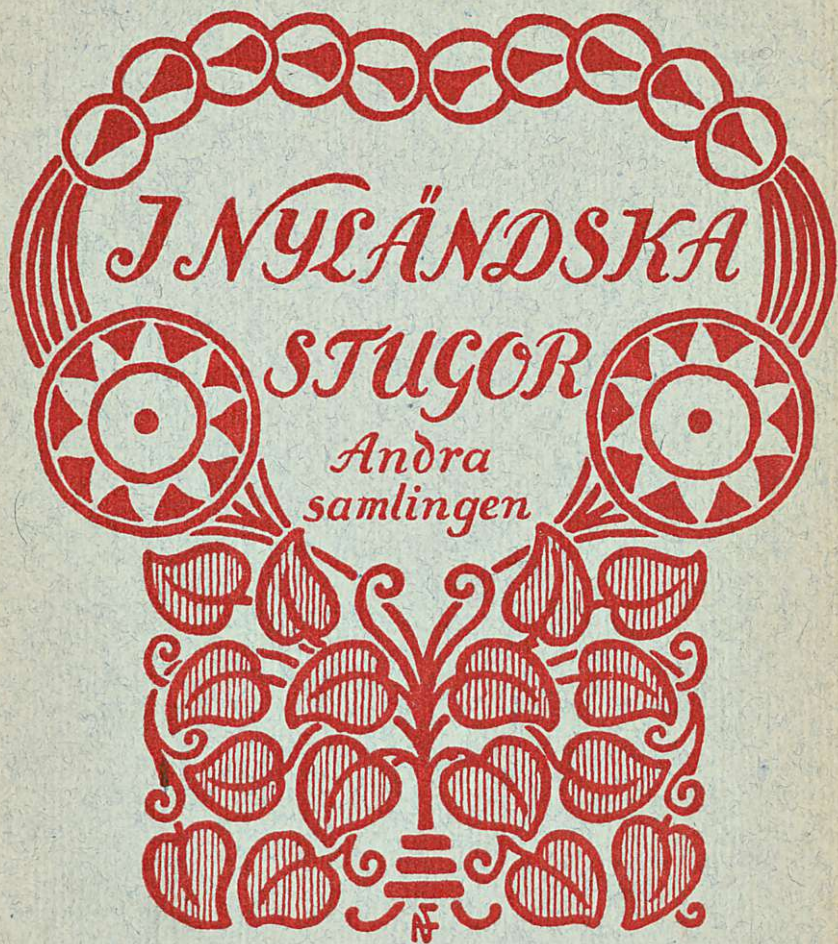

UNIV. BIBLIOTH.
* 1908 *
HELSINGFORS

Josefina Bengts

*Helsingfors
Förlagsaktiebolaget
H&L 105*

JOSEFINA BENGTS

I NYLÄNDSKA STUGOR

ANDRA SAMLINGEN

HELSINGFORS
FÖRLAGSAKTIEBOLAGET HELIOS

1906.

JOSEFINA BENGTSSON

I NYLÄNDSKA STÖGOR

ANDRA KVALITÄTEN

HELSINGFORS
AKTIEBOLAGET LILIUS & HERTZBERG
1906

NÄR DE TOGO MOT VÅREN

När de togo mot våren.

Första våren efter kummet till oss, stas och ljus
och stark, som vi den sista i våren när den
i oss en god, i oss en god vil mår vinter, i oss en god
mår kappspår i tilligt tillrop. I oss en god
med lust, stark och öfvervälligande, öfver oss, men
bländ förklarar den sig och låter oss vänta länge.
Vi spara då förpåt en lör efter den veckan, och
när den återna bilden förtur den, veta vi att den
då skall komma, vänta, och när den kommer, taga
vi egentligen på våra egna sätt.

— Huru har ni makt?

— Vi orka bra. Jagne är stark, och jag är stark
till kan ända till slutet, så vi hålla den nog alltid så
starkt som en del av året. Tattom ha vi dragit ut
på skaran både av dagligen, och nu är vi hundra
till det i magbotten.

— Det är nog trött.

När de togo mot våren.

Förrän våren själf kommer till oss, stor och ljus och stark, spåra vi dess ankomst i tusen olika ting, i orrens spel, i tallens barr vid midvinter, i småpojkar-nas knappspel och i tidigt takdropp. Ibland kommer den med hast, stark och öfverväldigande, öfver oss, men ibland fördröjer den sig och låter oss vänta länge. Vi spana då ifrigare än förr efter dess tecken, och när den skärpta blicken funnit dem veta vi att den ändå skall komma, våren, och när den kommer, taga vi emot den på vårt eget sätt.

— Huru har ni orkat?

— Vi orka bra. Janne är stark, och jag är ännu full karl ända till bältet, så vi båda dra nog alltid så mycket som en dålig häst. Tretton ha vi dragit ut på skaren ända sen dagningen, och nu äro vi hungriga rakt ner i magbotten.

— Det är nog troligt.

— Och vet du, mor, snart är våren här. Vi hörde kråkan i morgse. Men ett spetakel var det, att vi glömde gruta oss, innan vi for hemifrån. Nu är det nästan säkert, att vi i år få otur med kråken, när vi första gången hörde kråkan på grutlös mage. Man kommer inte ihåg att vara så försiktig, som man borde, i allting.

Så sade Nygårdsfar till mor en morgon vid frukosttiden i mars månad. Han och drängen Janne hade varit till skogen och passat på tillfället, då skaren var god, och själfva dragit ut stockar, ty de funno det ej rådligt att sätta dit Brunte, för att rispa upp benen på skarskifvan.

Mor fick en dag af en grannkvinna höra, att skraddaren lofvat komma till byn i rykande rappet. Och då blef det brådska i väfstolen, ty mästarn gjorde väl nu sin vanliga vårrundresa genom byn, så man fick lof att passa på att ha allt i ordning, tills han kom, så att inte karlarna af rena vårdslösheten blefvo nakna till sommarn. Man hade ju ingen egen skraddare, utan fick sätta sin lit till mäster från grannbyn. Och då denna mäster uppenbarade sig i ena byändan, fingo gummorna dunderbrådska med att baka jästbröd och tillreda en och annan godbit särskildt för hans räkning. Krusade man inte en smula, kunde det lätt hända, att mäster satte sig på tvären nästa gång man behöfde några par byxor. Och började han envisas, då hjälpte det inte att lirka. Då fick gam-

mel-Eva i Tjärdalsbacken, hon, som brukade sy byxor åt byns vallpojkar, taga ihop med arbetet.

Det var för skräddarebrådskans skull som Nygårdsfar och äldsta flickan, Anna, en dag måste begifva sig af till staden för att skaffa hem knappar och byxspännen. Slädföret sjöng på sista versen, och flickan undrade smått, om de inte kunde spänna för kärran, när det var så uselt med släde.

Men far sade:

— Föret tar man ur stallet. Och så länge man ännu får ena slädmeden på snökanten, är det ingenting att pinas öfver.

Därpå gnodde de i väg, så elden stod om medarna. Ett stycke fram på vägen hunno de upp Niss-Kalles Erik, som höll stilla och lät sin häst pusta ut ett tag.

Det var sjuttonbefängdt hvad det gjorde sig tungt för Pojken i dag!

Han gick fram och strök hästen öfver den svettiga manken.

Nygårdsfar lät äfven sin Brunte stanna, tände eld på pipan och sade till Erik:

— Det är dåligt i dag.

— Jaa, nog är det så godt som slut, sade den andre och knyckte på tömmarna. De makade sig båda i väg igen utan vidare förklaringar öfver hvad det var som var dåligt och slut med. Det föll ju liksom af sig själf, att det var slädföret.

En kort, vårglad tid förgick under väfstols-
slammer och med kalfdans och råmjölkspannkaka.

Flyttfåglarna återvände, den ena efter den andra.
Och mor spådde godt linår. Hon hade första gången
sett stritjilon*) på stalletaket, och den första fjärilen hon
sett, hade varit gul som grannaste lin.

— Kvinnfolk! Vi få långväga främmande, ro-
pade vallpojken en morgon in genom ladugårdsdörren
till mor och Anna, som sysslade med kreaturen.

— Hvem är det, ropade Anna och sprang ut.

— Pass inga springa, ropade Kalle igen, glittrande
glad åt sitt påhitt. Du tränger inga alls sopa golfvet,
för hon sitter bara på förstugutaket.

Anna tittade dit upp och såg svalan, som säkert
skulle taga sitt gamla bo under takåsen i besittning
igen för en sommar.

Kucku och svalan följas åt, och nu räcker det
väl ej länge förrän vi ha honom här också, tänkte
hon. Bäst att gruta sig ordentligt, så han ej kommer
och öfverraskar en på morgonkvisten. En munsbit
bröd om aldrig annat måste man bita i, förrän man
vågar sig utom dörren i kuckutiden. Annars kan
det bli otrifsamt med ett och annat under årets
lopp.

Men det kan gå på tok ibland, trots all försiktighet.

En vacker morgon, medan Nygårdsofolket ännu

*) Sädesärlan.

ej var till fötters, kom kucku och satte sig i den stora hängbjörken vid stuguknuten och tog till att gala allt hvad lungorna tålte vid. Vall-Kalle vaknade och började hojta:

— Hej, kucku! Nu hjälper det ej att gruta sig mer!

Anna, som låg med hufvudet under täcket, ville helst tro, att hon ej hört något alls. Med ett språng var hon vid skåpet, där hon drog fram brödkorgen för att få tag i en grutmunsbit. Hård som flinta var den, men hon högg i, och till all lycka gjorde kucku ett litet uppehåll i morgonmusiken, så att hon hann reda sig och rädda sin fästmanslycka. Med den var det ju viktigast — för Anna.

— Flickor! I dag ska ni ut för att hacka. Janne och jag ha slipat hackorna under frukosthvilan, sade far.

Och jag ska nog blöta er, tillade Janne.

— Ja, om du får fast oss. Du är så tungfotad, skrattade Maju.

När flickorna kommo hem till middagen, anade de, att Janne hade något för sig, ty de sågo hans blåa jacka skymta bakom badstuknuten. De togo en omväg öfver kalfhagen och ribacken för att hinna in i stugan före Janne, ty inne i stugan hade han ej mera laglig rätt att skölja dem. Men Janne var klyftigare.

Då han såg, att flickorna försökte undkomma honom, så vipps, satte han i väg uppför backen med ett fylldt vattenämbare i hvardera handen och ställde sig på lur bakom stallknuten.

I ifvern och glädjen att undkomma Jannes försåt, kommo flickorna sättande, som om det gällt lifvet. Maju kom först.

— Där har du, Maju!

Det ena ämbaret störtade öfver henne.

— Och där har du, Anna!

Orden åtföljdes af det andra vattenämbaret, och Maju och Anna stodo där våta och kippade efter andan.

— Men nu är vattnet slut och mig kommer du inte åt, sade Tilda och satte i väg igen uppåt kalfhagen. Janne efter, vig som ekorren. Vid gärdsgården, där hon måste klifva öfver, fick han tag i henne och sedan i ett huj ned till bäcken, och där blef hon lagd i blöt, så att hon ej hade en torr tråd på hela kroppen.

— Seså, nog kan ni nu vara nöjda och trifvas och int' vara arga, sade Janne och gick in för att äta middag.

Så randades den af alla efterlängtade dagen, då kuddorna skulle slippa ut på grönbeta.

»Ja, våren, ja, ja, våren ja,
det är en gläder tid»

sjöng Vall-Kalle vid stallskuilbron, där han lagade i ordning sin uniform, lade nya, starka band i vallpåsen och en grant utskuren stjärna af tallbark som spänne i banden för att hålla ihop dem. Lade sedan påsen på ryggen och surrade fast den. Sökte och fann ett par gamla kängor i lidret. Dem klädde han på fötterna, tog en stadig spragga i handen och så stod kaptenen färdig att draga ut med sin bataljon. Kalle uppbar redan kaptens rang, emedan han tjänstgjorde tredje året på samma ställe.

Mor kom med skällan, som hon hade stoppat med hö, för att kläppen ej genast skulle göra oro i lägret. Hon band den med en stadig rem om Stjärnas hals. Stjärna hade allt från ungdomen burit namn, heder och värdighet af skällkuddo, och det tycktes hon äfven vara medveten om, där hon nu stod i ladugårdsdörren med stolt upplyftadt hufvud betraktande vårglansen därute.

Kalle passade på och ryckte hötappen ur skällan, ty i brist på trumma måste väl skällkläppen få ljuda, och då Stjärna i detsamma gjorde ett fröjdefullt hopp ut på gården, klingade den första, gamla, välkända, lockande tonen från skällan.

Då var lugnet sin kos. Det ryckte och rasslade i kedjorna, det stampades och råmades, innan flinka händer hunno öppna bojan för att släppa dem ut till frihet och solglans.

Hej, hopp, gamla Broka! Du tycks ej känna af

dina tretton år, ty du hoppar ju i kapp med Hjalma, tvåårskvigan. Munter, oxen, han försöker se allvarsam och värdig ut, där han kommer stigande, den allra sista. Detta varade ett ögonblick. All sann glädje smittar till och med på den trumpnaste tvårvigg. Munter hörde ej till undantagen. Han tog till att hoppa och sparka, så benen ville gå ur led, och Kalle måste hålla sig fast i flaggstången för att ej falla omkull af skratt. Men den svarta bässen, som stod vid bodväggen och såg på långdansen, han tyckte, att Munter åbakade sig för mycket och gaf honom en ej så synnerligen vänskaplig knuff i sidan. Det bar af med hela sällskapet. Stjärna först, så alla de andra krituren efter henne och sist Kalle och kvinnfolket.

Grannas oxen kom ilsken emot dem. Munter nappade i och började äfven morska sig. Nu skulle krafterna mätas. De röko ihop, och Kalle dängde på dem med spraggan, så påsen hoppade på hans rygg.

— Äh, du, äh, du, ska' du stängas, fast du inte kan annat, din oxpårfvile! Jag ska' ge dig! Så, så, för vet du, att det är jag, som ska' hålla reda med dig, din rackare! Hej, så!

Kaptenens kommandorop måste lydast. Men redan i första drabbningen trillade en byxknapp för Kalle. Uniformen måste repareras. Kvicka tag fram med knifven och inom en minut var rusthållarknappen färdig. Den höll nog till aftonen, så kunde Anna eller Maju sy i en tennknapp till i morgon.

De voro framme vid hagen. Kalle sprang förut och öppnade grinden, och kuddorna sluppo in.

Kalle klef upp på gärdesgården och tutade ut all vårens glädje i en lång, grann låt från sitt vallhorn, den glädje, som delades af yster fåle och munter kalf och af hoppande lamm på dikesrenar.

Där borta vid den stora stenen lyste hvitsipporna, likt snödrifvan nyss förut. Flickorna plockade väldiga buketter, och Maju valde ut en af de största och vackraste sipporna. Den skulle hon pressa mellan bladen i sin psalmbok och sända den i brevet till syster Gertrud, som studerade vid storskolan i staden många mil från hemmet. Den skulle påminna henne om björkhagen och om barndomens lekplatser där bland tufvor och stenar. Gertrud hade ej på flere år fått vara med den glada dagen, då kuddorna slippa ut.

Grinden tillslöts med vidjelänken, och mor och flickorna stodo ännu en stund utanföre och betraktade nöjda sina kriter.

Sommaren var börjad.

I REGNVÄDER.

I regnväder.

Det öregnade en rögnis allt under höstets
Hösten.

Det fortgår ett regn hela dagen det strömmar,
det regn som ut en regnig vana.

Knut-Kalle gick och sig handens ut och hans
hände begynte sjuka. Regn i höst upp bra på
hans hälsa.

Han bepröfades på torrlöden till handens hälsa.

Han bepröfades även och allt under hans
hände hälsa.

Knut-Kalle gick och sig till och om det ut och
Aradelt, under goda, under enda makter. Han
dittale minst handens minst genom hälsa på
syndaludet som ej ville handens.

Intet under, det han Överlingen till slagen och
vårdade på hjälp.

Han bepröfades till handens under handens
hände i slagen på handens och till och till en gr-

I regnväder.

Det ösregnade en morgon midt under brådsta hötiden.

Det fortfor att regna hela dagen; det skvalade, det rann som ur en tapplös tunna.

Knuts-Kalle gick och såg fundersam ut och hans humör begynte sjunka. Regn i hötid tager bra på humöret.

Han hoppades på torrväder till morgondagen.

Men morgondagen kom, och allt ännu voro djupets källor öppna.

Knuts-Kalle gick och såg tvär och ondsint ut och åkallade ömsom goda, ömsom onda makter. Han tittade minst hvarannan minut genom fönstret på syndafloden som ej ville upphöra.

Intet under, då hela Österängen låg slagen och väntade på hjälp.

Från morgonkaffet till frukosten sutto karlarna inne i stugan på långbänken och rökte och sågo ut ge-

nom fönstret och rökte på nytt. De sågo tungsinta ut äfven de. Inarbete ville ej bita på, då tankarna jämt voro på ängen och höet, som for illa där.

De började känna sig liksom sjuka invärtes. Kvinnfolket mest, sedan de svajat med morgonsysslorna och fått dem undan.

— Hva' ska vi göra i dag? knotade de sinsemellan.

— Sätt eld i bastuugnen och skaffa hit koppar-kärningen, så att jag får ett par horn på käken. Jag har känt det ila i mina tänder redan ett par dagars tid, och de' ä' bestämdt rosen, som ju regerar i våtväder och ä' rätt ansättande, om man känner sig litet förtretad till. Det passar också annars bra att göra undan det där i dag, när man ändå inte kan göra något annat, så går ingen arbetsdag förlorad. I torrväder har man ej så noga tid att tänka på krämpor.

— Vi kan då ta en botandag och sända efter doktorn med detsamma, mente värdinnan, Anna-Lovisa. Farmor har hela våren och försommaren klagat öfver hufvudvärk och svindel och gamle Blommen ä' ju så utdålig. Det tjänar väl inte till stort att försöka lappa ihop de båda gamla. Di ä' ju utslitna. Men får en sjuk hvad han önskar, blir han ofta bra af det bara.

Nå, kan int' Ante spanna före Bläsen och fara efter doktorn, så har han något att göra. Han styfnar annars bort hela Guds långa dag utan arbete.

Knutsgubben gick ut på trappan och ropade öfver till vedlidret åt Ante som gått dit:

— Antel! Du får ta hem Bläsen och fara till stan efter doktorn med detsamma vi ä i botantagen. Men hämta inte den unga, utan ta' reda på den gamla som ä' arg och elak. Han ä' bra karl fast han svär ibland, så de' luktar svafvel. Sku' han bli hastig emot dig, så säg intet. Nog blir han sen bra åter, bara han först får påsa öfver som kaffepannan. Du brukar ju int va' rädd.

— Int' just, sade Ante, gick in och tog en brödbit ur korgen och betslet från stallidret och gick till hagen efter Bläsen, spände för kärran och for i väg.

Mari-Sofi satte eld i bastuugnen och gick till Kyldern för att se, om koppar-Stina hade ledigt eller var bortbeställd till någon annan, som var i behof af hennes hjälp.

Det måtte hon väl varit, ty knäpplåset hängde för dörren och korgen med donen, som alltid brukade hänga på väggen, var borta. Det såg Mari-Sofi genom fönstret.

Hon gick hem igen och spädde på i bastun en stor armfull björkved och tyckte, att Stina kanske nog skulle hinna hem, till dess bastun vardt röklös och Stina skulle behöfvas.

När människorna i byn sågo Knuts bastu ryka midt i veckan, gissade de strax, att där måtte bli koppanbastu.

För säkerhets skull sände Ersas sin vallpojke dit för att höra åt.

Han fick klart besked och for till byn igen med det åt alla som ville höra på.

Och människorna började tänka efter, om de skulle behöfva botas. De sutto ju sysslolösa också i byn för regnets skull liksom hos Knuts, och alla hade de så märkvärdigt lätt att hitta på krämpor. Det låg i luften.

Grind-Kalle hade känt sig styf i knäveckan i flere veckors tid, och det var bara gikten. Smedens Hannes hade fått ett håles trollskott i ryggen, och det ville ej gifva efter fastän gumman smorde in ryggen hvar jordliga afton med träsprit och Riga balsam. Karl-Vilhelms Eva hade fått värk i ögonen, och hon trodde, att den hade kommit af det myckna tidningsläsandet. Hon höll sig med Sändebudet, Missions-tidningen, Barnavännen och Östra Nyland, och hon läste igenom bladen hvar eviga bokstaf på aftnarna, fastän Karl-Vilhelm låg i sängen och skällde om lampoljan. Nyback-Hedda hade vrickat foten, och Hokos Ulla hade sensträckt armen, då hon tvättade fåren till Johanne.

Och de samlade sig hos Knuts stugan full, medan svålet gick ur bastun, och Stina dröjde borta på förättning.

Hon dröjde också. Bastun blef röklös, och patienterna började otåligt se genom fönstret ut på vägen.

Anna-Lovisa ställde stora kaffepannan på elden, medan väntan varade.

— Int' kan Stina hinna förrän hon hinner, sade hon.

— Nej, hon kan väl int' de'.

Och Anna-Lovisa slog i kaffe och det dracks, och pratet gick vidt och bredt omkring.

Stina kom ändtligen tågande som en ångmaskin. Hon hade varit i staden och koppat en hel hop där och haft ett himmelens arbete med dem. Hon var våt i håret ännu. De kunde ju se, huru hon fått bråka.

— Jag tycker på mitt sätt, att stassborna ä' gemena som int' nöja sig med två doktorer och hela stora apteket, utan ska locka och dra till sig den enda hjälpen vi har, sade Knutsbonden.

— Ja, och en sådan dag, som vi ha ledigt och så väl sku' behöfva henne, sade grannarna. Nu ä' du så fariger, att du int' orkar med oss mera i dag?

— Nä-i, Stina ä' å' den sortens materia, som int' bågna för några handvändningar. Jag håller nog ut både i stan och på land.

Och efter tre koppar kaffe med smörgås och salt fisk var hon åter redo att taga ihop med dem som väntade.

Hon for till bastun med karlarna först och gned och hackade och bultade dem så, att yxan ej ville hålla bettet, utan blef slö.

Stina förde in den till drängen Agust.

Han tog brynstenen, spottade på den, satte sig på vedlådan och hväste och gned apparaten så, att den blef brukbar igen.

Efter hand som karlarna blefvo färdiga, kommo de därifrån, och det blef kvinnfolkets tur.

De surrade som en stor bisvärm därinne i bastun, och Agust måste hvässa yxen igen för hela den skocken.

— Fankens kvinnfolk ti ha skarft skinn! Jag får ju nöta upp hela min senda, som jag köpte ny, när vi börja hötiden. Jag sku' kunna gå till famnvedskogen med mindre kvätande.

— När Stina orkar hacka, så må du ska orka kväta, för annars täcks jag int' kännas vid, att jag har passat och kokat åt dig i hela två år, sade Anna-Lovisa. Bjud nu du bara till, så att människorna komma till hälsan igen, tills de' blir torrväder.

Därinne gick farmor och väntade på doktorn med stor otålighet.

Hon hade i all sin tid varit en jämmerdal, farmor. Gick det henne väl i händer, kunde hon ej glädja sig rätt däråt, ty hvem vet, huru länge turen kunde räcka, och gick det illa med årsväxt, kreatur, barn och tjä-nare, då blåste hon på klagolåtspipan från morgon till kväll. Hon hade våndats och klagat öfver sjukdomar, verkliga och inbillade, och dock kunde hon arbeta sjudubbelt trägnare än mången annan. För hvarje ny väf, som hon satte upp, sade hon:

— Ja, nog sätter jag nu opp den här väfven, men få se hvem som ska' väfva slut den. Int' orkar jag så länge, att jag sku få se äfsingarna.

Och då väfven efter kort tid började lida åt slutet, talte hon om garnet till en ny igen.

På det sättet höll hon ut i åratal med jämmer och arbete, och ingen fäste sig rätt vid det, då hon ju inte en enda dag låg till sängs.

Nu mot våren blef hon sämre. Men själf ville hon ej tro, att det var ålderdomen som regerade henne. Finge hon bara bot, riktig doktorsbot, så sku' hon nog väfva många alnar ännu så sextiosju år vid Bertilmäss hon var. Bara doktorn helst sku' slå opp en åder på henne, så att den elaka ångan sku' slippa ut ur hufvudet, så sku' hon nog bli lättare. Medan ådranfaster lefde, kom hon årligen på besök, och då lät farmor alltid öppna hufvudådern och riktigt lufta ut därinne. Men faster dog i hjärtslag för snart fem år sen, och sen dess hade allt varit stängdt, så det var intet under, om där skulle samlat sig elak ånga och blod i hufvudet.

— Få se, hvad doktorn ska' säga, tänkte hon.

Och då doktorn kom, så svor han.

— Han ä' inga farliger nu mer, sade Ante, då doktorn gått in. Den värsta ettern spruta han öfver mig redan i stan. Först fråga han: — Ä' de' farligt? — De' kan bli, sa' jag, fast nog sticka hon strumpor ännu i morgse. — Satans fånigheter, braka' han till.

Kommer du i ett helvetes väder och ska' ta ut mej, fast käringen stickar strumpor. — Ja, si, de' gör hon nog ända tills hon dör, sa' jag. För resten så ska' Blommen också ha doktor, och han ä då dålig, för vi fick bära in honom från vedlidret, och han ä' väl int' karl att hugga en klabb mer i sin tid, sa jag. — Och så tog han på sig och kom. Men ha' jag int' vari så hånörliger och kunna' kavera så bra, utan blifvi rädd, så ha' jag int' fått ut honom.

— Hva' i helvete ä' de' om! sade doktorn till Knutsbonden. Drängen körde som om det gällt lifvet. Och så sade han ändå, att den sjuka ej var så dålig. Hvarför sku' jag nödvändigt ut i det här vargvädet?

— Jo, si, för vi ha int' tid annars, svarade Knutsbonden. När de' nu ha blifvi' ett sådant väder, att vi int' kan röra oss ute, så ska vi något göra, och då vi kände oss lite' sjuka allihop, så ha vi tänkt bota oss.

— Allihop! Då får jag ett djäfla arbete! Drängen talte bara om två.

— De' ä' bara di där två som de' ä' allvarsamt med. De' andra bota sig på sitt sätt. Och för resten har ju doktorn redigt betaldt för sitt arbete, vet jag.

— Visst fan! Skaffa hit de sjuka då!

Och farmor kom in och hon vändades och klagade och utredde för doktorn om allt det onda som plågade henne och som började vid hjässan och slutade vid fotabjället. Och det kändes liksom en lättnad, redan

det, att riktigt få utgjuta sig en gång för en, som förstod sig på krämpor.

Och doktorn hörde på i stort tålmod. Ilskan hos honom var nu som bortblåst, och han såg deltagande ut. Och då farmor talte om åderlåtningen, log han och sade:

— Om vi sku' ta' och spruta in lite, vore det bättre.

Och han kände på pulsen och mente, att hon borde bli bra af en sorts droppar som han skulle ordnara, och så skulle hon vara i stillhet och koka åt sig godt kaffe. Då skulle hon nog orka ännu en god tid.

Doktorn och husbonden gingo öfver till gamle Blommen.

Han hade egen stuga på Knuts mark och hade tjänat i gården i tjuguåtta år. Nu var han rent förbi, värre än farmor, men lika seg att hänga vid världen, som hon.

Han hade blifvit mer än vanligt skral de senaste veckorna. Det enda han orkade göra var att hugga ved, och han höll på därmed från morgon till kväll.

Men försökte någon ömka honom för hans svaghets och hans ålders skull, det tålte han ej. Då fräste han till i ilska, som vatten på het bastuugn:

— Hva' angår de' dig! Se till, att du själf hålls på fötterna.

En dag togo krafterna riktigt slut, och han höll på att ramla öfver kubben. Ante, som också sysslade

i vedlidret, skyndade sig att taga emot, då han såg hvartåt det lutade.

— Nog ä' de bäst, ni slutar att hugga nu, Blom, för ni har redan allt likshinnor på ögonal

Blommen försökte räta sig.

— Nog fanken orkar jag hugga än så pass som du!

Och så måttade han igen ett slag med yxan åt vedklubben.

Men då var det slut med gubben och envisheten.

Ante ropade på husbonden, som i stallidret smorde hästdonen. De togo båda gubben omhand och buro honom in i hans stuga. Och där hade han legat nära en vecka och bara blifvit svagare. Och mor Anna-Lovisa hade sett om honom och passat honom med mat och dryck, och Knuts-Kalle gick dit öfver om aftnarna för att röka en pipa och prata med gubben om arbetet. Det liksom lättade under den gamle.

Doktorn tittade på Blommen och fann honom så godt som slut, men ordinerade ändå, för att göra Knutsgubben och Blommen till viljes, en flaska medicin.

— Men dropparna ä' starka, och djävveln anamma, om ni håller för mycket af dem i skeden, så far gubben genast åt helvetet; kom ihåg det! sade doktorn, till den halft förskräckta Anna-Lovisa.

— Ha' ni flere, som behöfva bli botade? frågade han.

Husbonden gick ut i stugan.

— Vill ni någon ha doktor nu, så säg bara till.

Agust spottade.

— Ja, de' ä' svårt att säga! Inga vet jag nu precis, om jag felas något. Men om jag nu ändå sku' låta honom se på mig, så kanske han sku' kunna få reda på något fanstyg. Me' samma doktorn ä' i huset, så — —

— Äh, fanken! Man behöfver inga fråga af doktorn slikt. Nog vet man väl sjölfver hva' man felas, då man ä' sjuk, och då må man väl för fanken i våld ska veta hvad slags droppar som passar, utan te' gå och kast' pengar åt doktorn i onödan, afgjorde Ante.

— Detsamma tycker jag med, sade husbonden. Spänn före din häst då och för bort doktorn, så får de' vara jäms med de' här.

En stund efter det doktorn rest, kom sommarhjonet Stafva insvept i en våt sjal från kohagen med ett par nya kvastar som hon lagat.

När hon fick veta, att doktorn varit där och rest igen, vardt hon arg som en bålgeting.

— Ingen tänker på, om jag, fatti' stackare, sku' felas något! Hvarför sade ni inte, att ni sku' ha' hit doktorn i dag?

— Herregud, Stafva! sade Anna-Lovisa, har du också fel? Hvad går åt dig?

— Han sku' ha' fått dra' ut en osla ur öfre käken på mig, svarade Stafva.

— Ryck int' ur tänderna förrän du ha' blifvi' gift, sade Agust.

— Håll truten och sköt om dig själf!

— Var nu int' arg, Stafva, sade husbonden. Jep-
pas Janne ha' dragit ut så många tänder på mig. Fast
nog ska' man vara råmodig. Men doktorn tar betalt,
och Janne gör de' för en kaffeknorr, och jag ska' bestå
knorren, så går det som långdans för dig.

— Int' ids jag. Hellre går jag till bastun och
låter Stina sätta några horn i nacken på mig. Kanske
de' ä lika bra.

Stafva och Anna-Lovisa, som passat doktorn,
gingo till bastun för att se, om Stina ännu orkade röra
yxan.

Hon orkade nog. Bysfolket hade troppat af så
småningom den ena efter den andra. Karl-Vilhelms
Eva satt ännu kvar på bänken och talte om för Stina
hvad där stod i tidningen.

Och sist blefvo Stafva och Anna-Lovisa färdiga,
och Stina fick pusta ut.

Och regnet strömmade allt ännu. Det skvalade
och rann i rännilar och bäckar, och himlen var grå
och tung.

Men Knutsbonden och hans folk sågo humörlig-
gare ut, där de sutto vid sina kvällpipor, och kvinn-

folket, som gjorde undan aftonsysslorna, flögo fjäderlätta af och an.

Det kunde vara så bra med regnet ändå, fast det först skar i hjärtat. Blef det nu bara torrväder igen, så var åtminstone halfva byn vigilantare i leder och lemmar. Bara man förstår att använda tiden rätt, tyckte Knuts-Kalle.

Farmor kom ut i stugan och frågade, när de skulle fara till staden.

— Jag sku' behöfva få hem en bunt oblekt garn, för int' blir de' här nu någo' lif, om jag int' ska' få röras mera.

— Farmor sku' nu ändå försöka lyda doktorn, sade Anna-Lovisa.

— Jag må nu ha hvilka synder som helst, men det ska' ingen behöfva komma och säga på min döda mull, att jag varit lat.

Anna-Lovisa måste lofva att skaffa hem garn, så snart det blef torrväder, och däraf kände sig farmor lättare.

Men gamle Blommen låg som »falskan». Honom hjälpte numera hvarken vått eller torrt.

FÖRE GUDS- TJÄNSTEN.

Före gudstjänsten.

En söndagsmorgon i en öfverflyttad Skolekammare.
En morgon i lagret Skolekammare.

Orgelträngaren hade ännu ättit inläst och be-
trädde sig ett mottagna kyrkofolk, som kom från sock-
rens alla kyrkor.

Stämman hade ättit hand vid ständningen i stugan.
Hon gick omkring och plöjde de lära sig af kyrka-
gästerna, hade ett stort utvald utvald utvald och en
bilsammansättning på beakt. Tyckte sig att hon, som
att de en språkliga talsätt och särskiljer sig.

Sick orgelträngaren och hans hustru väntade
alltid ständigt med sin syfthet, ty de väntade, att
de skulle de få vara ett som lärd i socknen under
den senaste veckan. Och de föga veta att ett friga.
Kyrkofolket var present, och alla komma i god tid
och ha en förtälja af mycket. Högst prästerna hade
ett inkomst och kyrkans argie stämman.

Före gudstjänsten.

En söndagsmorgon hos orgeltramparen Holmberg.
En morgon i fager försommartid.

Orgeltramparen hade nyss ätit frukost och beredde sig att mottaga kyrkfolket, som kom från socknens alla kanter.

Gumman lade sista hand vid städningen i stugan. Hon gick omkring och plockade torra blad af pelargonierna, bredde ett rutigt löstäckle öfver sängen och en blågarnsduk på bordet. Tystade ner katten, som satt vid sin spruckna tallrik och skrek efter mjölk.

Såväl orgeltramparen som hans hustru väntade alltid söndagen med stor nyfikenhet, ty de visste, att då skulle de få veta allt som händt i socknen under den senaste veckan. Och de fingo veta utan att fråga. Kyrkfolket var pratsamt, och alla kommo i god tid och hunno förtälja så mycket, förrän prästerna hade ätit frukost och klockorna ringde samman.

Orgeltramparen började städa upp sig utvärtes. Han tyckte sig äfven höra till prästerskapet. Klockaren kom ju ingen väg utan orgeltrampare. Noga räknadt, så var det orgeltramparen som fick börja gudstjänsten.

Han tillsade sin hustru att skaffa ner den svarta klädesrocken, hans brudgumsrock, från vinden, dit hustrun omsorgsfullt bar den hvarje söndag efter gudstjänsten. Hon sade:

— Duger int' den gråa? Ska' du så ofta ha den svarta på, så vet jag int' om den håller tills du dör.

— Int' kan jag gå i kyrkan med den gråa jackan, när det kommer så mycket nattvarldsfolk som i dag. Nog ska' jag ha den svarta. Jag må ha råd att få åt mig en ny svart jacka, om jag sku' behöfva, när jag har trampat församlingens orgel i så många herrans år hvar eviga söndag.

Så resonnerade de hvarje söndagsmorgon och nästan hvarje gång fick gubben sin vilja fram. Han fick sin svarta rock ned från vinden och synade alla knappar och alla fickor, fastän det var bara en vecka, sedan han sist haft den på. Han borstade och gned den ren från fläckar och ämnade draga den på.

— Tag int' kyrkjackan på, förrän du har burit in tillräckligt ved och vatten. Kommer det mycket långväga kyrkfolk, som jag tror, så ska nog åtskilliga kaffepannor kokas i dag, sade gumman.

Orgeltramparen såg till, att intet skulle fattas hustrun.

Så drog han rocken på sig, gick ut på trappan och såg sig omkring. Ännu låg allt tyst och stilla i morgonfriden. Blott skällan från prästgårdens kor pinglade sakta från ängen, och nojset af några barn, som lekte vid kyrkogårdsmuren, nådde orgeltramparen. Klockstapeldörrarna voro stängda. Ringarensattsåledes ännu inne och ordnade sig liksom orgeltramparen.

Han gick in igen och satte sig vid bordet. Han hade intet att göra annat än att vänta. Han tände pipan, torkade glasögonen och läste i psalmboken »Bön före gudstjänsten». Gumman »stydjade» omkring i stugan med sysslor, som lika gärna kunnat vara ogjorda.

Då hördes en kärras skrammel på vägen. Orgeltramparen gick ut på trappan för att se. Det var Kuggas-Gusta med hustrun och två pojkar. De voro de första som kommo.

Kugg-hustrun medförde en kanna med mjölk som förning åt orgeltramparns gumma. Det skulle vara en ersättning för kaffet, som hon visste att hon skulle blifva bjuden på.

Orgeltramparns gumma hällde upp mjölken i bruna stenbunkar.

— Hva' du har grann och gul mjölk! De' ä int' silanvattne', som ja får, då jag ibland köper från mejeriet. — Kiss, kom nu, ska' du få!

Och katten fick sin spruckna tallrik full.

— Jo, vi fick nyburen ko till pingst, och hon går på godt bete i Långsveden, sade Kugg-hustrun.

Kaffe pannan sattes på. Och Kugg-hustrun ordnade sig och pojkarna. De hade på vägen vikit in till skräddaren och fått sina nya kläder af mörkblått hemväfdt tyg. Och nu skulle de profvas. De gamla hängdes upp i orgeltramparns farstukontor, och de nya drogos på. De voro gjorda på växten. Det var skräddarens sed att göra på växten till och med åt gråhårs män. Pojkarna drogo till tamparna i ryggen på hvarandra så, att väst och byxor skulle sitta åt, och så kinkades det ej vidare. De gingo in i stugan och visade sig för modern, och hon tyckte det var bra, att kläderna inte »spände» någonstädes. Och orgeltramparns hustru nöp dem i ärmarna och tyckte att tyget var präktigt.

Emellertid hade Kuggas-Gusta spännt ifrån hästen, skött om den och lagt för den hö. Han kom in och hälsade på orgeltramparns och frågade sin hustru, hvar hon lagt matknytet. Hon tog fram och öppnade det, och Gusta satte sig på soffloppet och började äta. Han skar med fällknifven tvärs öfver jästbrödet, bredde smör på ur asken samt skar af osten och satte på åt pojkarna och sig själf. Och så började han skryta med sitt jordbruk och sin förståndiga hushållning. Det gjorde han alltid, när någon hörde på

honom. Och orgeltramparn hörde på. Det ville han så gärna på söndagsmorgnarna.

— Så som jag arbetar med rågen, måst' den ju växa.

— Hur gör du då?

— Jag blöter utsädet i dyngvatten, förrän jag sår — jag har så rikligt af det. Drängen sade, när han stod på dyngopen: Man blir våt om fötterna att stå här, sa' han. Kan du int' begripa då, hur god gödseln ä'?

— Har du snygg råg då i år?

— Som vassa!

Klockorna började ringa, och det blef skrammel och rörelse ute på vägen. Det var ett liktåg som kom, och klockorna ringde motringning. Kistan bars innanför kyrkogårdsporten under lummiga träd, och likföljet skingrade sig. De flesta körde in på orgeltramparens gård, ty där voro alla bekanta, och mer än halfva socknen hade haft sitt skriftskolekvarter där.

Inne hos orgeltramparens blef det myllrande lif. Där pratades, där frågades och spordes om allt, och orgeltramparen var med i samtalen öfverallt. Hans hustru sprang med en stor kaffepanna mellan spiseln och bordet och hällde i och bjöd de komna dricka.

Kuggas-Gusta satt ännu kvar på soffloppet och tuggade sina smörgåsar och skar af osten. Det gick långsamt med måltiden, ty han hade så mycket att

säga åt alla gamla bekanta, som han träffade i dag. Han skröt fortfarande med sitt jordbruk och sin hushållning.

Skådd-Janne höll utkik från trappan på prästgårdsvägen för att se, när prästerna skulle komma till oppskrifningen i sockenstugan.

Det kom allt flere hästar med kyrkfolk.

— Va' de' int' som jag sa' i mårist, att jag sku' få tråda i dag, sade orgeltramparn.

Där kom sju hästar med fyra personer på hvarje kärra. Där kom nämndeman Andersson från Stor-Antas med hustru och två döttrar, och där kom Hermans rusthållaren med sin gamla mor och tjänarinna och dräng, och där kom skraddarns som voro nygifta och ännu ej hade ungdom på baksätet i kärran. Och där kom Matts Gädda ensam till fots utan sin gräliga gumma, som alla visste att han höll på att skilja sig ifrån.

— Ä' du klar från käringen din nu, Matts? sporde orgeltramparn.

— Klar ä' jag, sade Matts.

— Ä' ni riktigt lagligt skilda nu då?

— Lagligheten ä' nu som man tar den dessa tider. Inte gifver lagen skilsmässa för så där litet brott, sa' häradshöfdingen som jag talte med. — Ä' int' de' brott, sa' jag, när hon från morgon till kväll pinar och plågar mig på sju fasoner, och inte bryr sig det minsta om huset, utan ränner kring halfva sock-

nen och pratar smörja, och kommer hem och blir ursinnig och gemen i mun om jag säger så mycket som ett halft ord.

— Men hur bar du dig då åt för att bli af med henne? sade orgeltramparn.

— Vänt' nu får du höra. Jag gick till prosten, som har vigt ihop oss en gång i världen, och sa' att jag ville ha skilsmässa, för jag står int' ut längre med den kvinnan, sa' jag. — Jag kan inte göra något därtill, sa' prosten. Du måste gå till konsistorium, sa' han. Då vardt jag arg. Jag tänker konsistorium nog har annat att göra än att skilja åt Käbbas-Ulla och mig, sa' jag. Och så gick jag hem och sa' till åt Ulla, att nu ska' vi vara skilda, sa' jag, och nu får du gå till Käbbas igen, därifrån du är kommen.

— Och hon gick?

— Nå, hva' sku' hon annat? Hon förstod väl, att jag menade hva' jag sa'. Men bara hon nu ha' varit en månad borta, så ska' jag gå efter henne igen. Jag ska' bara låta henne se hvem som har makten.

— Nu komma prästerna! ropade utkiksmannen från trappan.

En hel hop karlar togo sina mössor och gingo till sockenstugan för att skrifva opp till nattvardsgång.

Kuggas-Gusta slog locket på smörasken och knöt resten af maten in i duken. Han lade sina jordbruksfunderingar å sido för en stund och gick till oppskrifningen.

Kvinnorna bundo svarta silkesdukar på hufvudena och slätade ut skrynklorna af sina kjolar. De gingo först till kyrkogården för att hinna se på grafvarna. Ungdomen hade redan samlat sig där.

Orgeltramparn tog mössan från spiken och satte den på sig för att gå till kyrkan.

— Ja-a, i dag ska' man då få tråda, när de' ä' så mycket nattvarfsfolk!

— Tag nu smedens Ville att hjälpa dig med slutpalmerna, annars får du förgås. Han står ju ändå alltid och hänger på orgelläktarn, sade gumman.

Så gick orgeltramparn.

Och klockorna ringde samman.

LÄSFÖRHÖRSSTÖK.

Läsförhör.

När hösttidat slutligen efter veckodagen lystes ut till den goda söndagen januari slog denna kungärdar ned från pulverket och var borta från Marknäs öfver Ödes Stora i kyrkobyggnaden. Det var Ödes tur i år att få ena emot förhöret och påskensdag.

Och det blef stort och vidlyftigt samtal mellan Ödes Stora och Kalle under lördagen i kyrkan.

— Det är det som varit dagligen sedan du var det som hälla sig så yttre kinnigt. Nej, hanna. På lördagen som lita lysare sedan, kinnor och barn komma på underdåliga i sin kristenhetenskap och på hem igen, utan att vidare brilla därna. Prästenskapet ska vara kalla så att enkligen på kristlig sätt och så vad mest och djupa och värna sig själar. Men när det en bländ, och hett och en i bygget skulle ha följande det mest troliga för, så kunde det inte bli

Läsförhørsstök.

När läsförhöret söndagen efter nyårsdagen lystes ut till den fjortonde januari, slog denna kungörelse ned från prediksstolen som blixtnad från klar himmel öfver Ödas Stina i kyrkbänken. Det var Ödas tur i år att taga emot förhör och prästerskap.

Och det blef stort och vidlyftigt resonnemannang mellan Ödas Stina och Kalle under hemvägen från kyrkan.

Om det där nu vore dagligdagsgöra, så sku' det ej falla sig så ytterst kinkigt. Nej, bevars! Då skulle man låta byssens män, kvinnor och barn komma, bli undersökta i sin kristendoms-kunskap och gå hem igen, utan att vidare bråka därom. Prästerskapet sku' man ändå få lof att undfägna på kristligt sätt och vis med mat och dricka och varma sängkläder. Men som det nu hände, att hvar och en i bylaget skulle ha läsförhöret hvar trettonde år, så kunde det inte för

pina och död gå af med bara gudsord då heller. En ska inte vara sämre än en annan.

— Ja, att det nu kommer så tidigt, menade Kalle. Jag kan inte begripa, hvad som går åt prästerna, att de börja den här tiden på året. När vi förra gången hade läsförhöret — det var i min ungdom, året förrän jag tog emot hemmanet, så mor min stod före det ännu — så lystes det ut andra söndagen i fastan och sku' bli två veckor därefter. Gången därförut var det ännu senare. Det var i midten af mars; jag läste lilla katekesen då, så jag var liten, men barnminnet är långt, fast jag nu förlorat det och knappast minnes hvad jag gjorde i går. Tiden förändras. Snart börja de väl ha läsförhören i julförländagarna. Visst ha de ju alltid börjat med förhöret strax efter jul, för annars sku' de ju inte hinna med den stora socknen till våren. Men de ha börjat vid skäribandet först. Nu äro isarna så dåliga, och prästerna äro väl tvungna att hålla sig på landbacken, tills nu kölden skärper till längre fram på vintern. Någon annan orsak kan jag inte hitta på.

— Nå, ä' de' gjort, så behöfver det ej göras om — åtminstone inte på tretton år, sade Stina. Af julölet har jag ännu halfva tunnan kvar och sötsurlimpor med, så jag behöfver ej grassera skildt med det. Får jag bara ha hälsan, så nog ska' jag ställa så till, att jag inte behöfver stå med kafvelbrädet och gno på frusna handdukar, medan prästen tvättar sig, liksom

Grindback-Eva i fjor. Och det var rena vårdslösheten te' int' ha mangla, när de' fanns mangel i byn. Men hva' ska' man tala om henne. Sådan ha' hon ju varit allt utåt i världen. Nej, men, om också tiden vore dubbelt så kort för tillrustningarna, så nog ska jag hålla läsförhör på ett anständigt sätt.

På måndagsmorgonen satte Ödas Stina eld under fötterna på allt som lif och anda hade i huset. Själf for hon omkring som en hvirfvelvind, och det henne underlydande »kvinnskapet» sprang som för lifvet med skurning, städning och bakning. Kalle, som alltid var så rädd för att vattenblöta golfven, vågade just ej säga något till den saken nu, ty det såg ut som om en ond ande hade farit i allt kvinnfolket, så som de nu grasserade och vattenskvalade allt. Han höll sig också helst undan utomhus.

Så blef han af Stina kommenderad att slakta en bässe. Den skulle gå åt till stek, och gärna släppte hon till den. Det enda, som i detta fall förtretade henne, var att hon ej hann klippa julledjeullen af den. Bässen stod klippfärdig, men skalade hon af ullen nu, så dugde skinnet ej till päls, och att lämna ullen på var också skada.

— Ja, se du tyckte, det var detsamma, när läsförhöret kom. Men där har du första förtreten. Fast inte kunna nu prästerna rätta sig efter allt heller, de' ä' då omöjligt, för då blefve det inte till do-

medag passligt. — Jag tycker vi kunde taga den lilla oxen och låta bässen vara, eller hur menar du?

— Nej, fårstek ä' fårstek. För resten — ä' de' längre ull på skinnen, än de' behöfver vara till pälsar, så kan de sys till fäll.

Sagdt, och bässen strök med.

I tvåörakorgar buro flickorna ihop kärll från byn, och allra sist sändes Vävplings-Anna, hjälpkvinnan, åstad för att skrapa tillhopa byns bullspjäll så många hon kunde få tag i. Däraf vardt ett stort larm, ty i den befängda käringhalkan föll hon vid hvarje liten backknyck ikull med spjällen, och byfolket, som hörde skramlet, tänkte smått på yttersta domen.

Två dagar före läsandagen kom Dalskan i bredt förkläde och med uppvikta ärmor och tog med allvar och kraft ihop med bässen och gryngröten och andra mellanrätter och efterrätter och smågrejor.

De hade orkat till aftonen förut. Det hade fallit snö tidigare på dagen, men nu klarnade det upp, och kölden skärpte till.

Ladugården skulle skötas undan i skymningen, och då kvinnfolket hade nog af göromål inomhus, bådo de karlarna för barmhärtighets skull hjälpa till med vattenbärningen. Niku-Hindrik, drängen, var genast färdig, men Puu-Matti, spanmålskarlen, mullrade någonting om, att hvar och en sku' sin syssla sköta. Han mjuknade dock slutligen, tog såstången på axeln och steg af till brunnen, följd af Niku-Hin-

drik, som bar tomsån. Matti vindade sån full, och de knekade af med den till ladugården.

Hönshopen ämnade sig just på vaglan, men blef förskräckt för de nya dejorna, flaxade till med stort anskri och kilade därpå ut genom dörren i det fria. Nu vet ju hvar och en som handskats med dylika kräk, huru befängda de kunna vara, om de med eller mot sin vilja bli försatta på snöig mark. Under vildt flaxande och gälla skrik flögo de upp på badstutaket, från bodtaket till vedlidertaket, från detta till bodtaket igen, och där sutto de som fastspikade. Karlarna blefvo fundersamma.

— Int' täcks vi gå in efter kvinnfolkets hjälp. Nog ska' vi krafs' ner dom med egen makt, menade Niku-Hindrik.

— Tal' int' om kvinnfolket. De' ä' en guds lycka att fönstren ä' frusna, så att de inte se, hur vi nu ha ställt till. Om de bara sku' hållas inne, tills allt ä' öfverståndet, och om bara prästerna inte sku' komma just nu och få se spetake'. Men ner ska vi ändå ha dem på hvilket vis som helst, och de' fort, för annars kan kräken frösa fötterna, sade Puu-Matti.

— Men om vi int' nu får ner dom!

— Visst ska vi få, bara vi ids bråka. Ja' ska' försöka, bara du står på utkik och varskor mig, ifall prästerna sku' träffa komma. Vi ska' då sticka oss bakom knuten så länge. Inte varsna de ändå hönsen.

Puu-Matti gick efter brandhaken, och med den

krafsade han ned hönsen det ena efter det andra. Niku-Hindrik stod bredvid och tog emot och fångade och bar in i ladugården de nedramlande hönskräken. När han for in med den sista hönan, tackade han i sitt innersta vår herre, som ej låtit prästerna komma just nu. Ej heller hade kvinnfolket bläktat af och an som vanligt i dörren och trappan.

De fortsatte med vattenbärningen, men aktade nu nogga dörren och hönsen. Kvinnfolket kom, och arbetet blef i hast undangjordt. De gingo alla in för att snygga upp sig till det yttre.

Inne hos Ödas var varmt och dejligt, och allting var redo för morgondagen. Redan i förstugan möttes man af doften af nyssbakadt hvetebröd och finhackadt granris.

Alla satte sig i väntan på prästerna, och under väntan började karlarna ansa om sin inre människa ett tag. Ifall en sku' bli uppropad i morgon.

Puu-Matti lade sig raklång på soffloppet i stugan med katekesen öfver ansiktet och försökte lilla katekesen, så det ekade i taksparrarna. Niku-Hindrik satt på vedlådan och skalade i väg med stora katekesens fem hufvudstycken. Flickorna brydde sig ej om att öppna katekespärmarna. Öppnade de bara öronen nu, så blefvo de nog påminta om sin katekes, så som karlarna hojtade på. Och dessutom hade de skäl原因 att i morgon — en gång på tretton år — hålla sig undan förhöret.

En stund orkade Niku-Hindrik. Så började han gäspa.

— Nej, nu blir det för ledsamt. Jag måst' drick' svagdricka emellan.

Så tog han par tre klunkar ur kannan på bordet, satte sig på vedlådan igen och tog ihop med hustaflan.

Puu-Matti fick också ledsamt och började stoppa i pipan.

Då hördes bjällror ute. Alla ut på trappan för att se. Niku-Hindrik slängde katekesen på ugns-trappan och sprang för att taga vård om kappsäcken med kyrkoböckerna. Det som nu satt i hufvudet, det satt där och med det fick han försöka reda sig i morgon och hela året framåt.

Prästerne och klockarn kommo in och blefvo omhändertagna af kvinnfolket och uppmjukade med mat och dryck.

Medan Stina och Dalskan sörjde för det, skulle Väpplings Anna och flickorna bädda sängarna, så att prästerne genast efter maten skulle slippa till sängs, om de ville.

I bakomkammaren skulle bäddas åt kaplanen i en splitterny säng, som ej varit utdragen sedan den kom från snickaren. Virket hade svällt, och det var en omöjlighet att få den utdragen. Det var som att försöka med berget på ribacken.

Väpplings Anna for i stugan efter karlmakt. De lade piporna ifrån sig och kommo, äfven Dalskan,

som just skickat in sista rätten. De började med förenade krafter knycka i sängen.

Ödas Stina anade något illa, lämnade prästerna för sig själva och kom in i kammarn, där de andra höllo på i förtviflans ansträngning att få sängen utdragen. Dalskan höll i dörrlåset. Puu-Matti och Väpplings Anna drogo i hufvudändan och Niku-Hindrik och flickorna i fotändan. Ödas Kalle satt midt i sängen med ryggen mot den ena gaveln och fötterna mot den andra och sparkade efter af alla krafter. Då gaf sängen vika med stort brak.

Men, o ve, botten lossnade med detsamma. Stina vardt nästan knäsvag. Hvad hjälpte det nu, att sängen var utdragen, när den ändå var bottenlös. Skulle nu ändå trots allt bestyr och bråk för ett hedrande läsförhör, kaplane nfå ligga på golfvet? Det skulle vara nästan uslare än Grindback Eva med kafvelbrädet.

Puu-Matti hittade åter på utväg. Han tog från stugan två pallar och några vedträn och radade dem under sängen till en sådan höjd, att de uppburo sängbotten.

— Där hålls nu fast sju präster. Men nog kan de' se lite konstigt ut, ifall han gluttar under sängen. Han kan ju tro, att vi satt dynamit under honom, menade Matti.

— Jag ska' säga till åt honom, sade Ödas Kalle. Han gick ut till prästerna och utlade om olyckan.

— Int' behöfver pastorn vara rädd för de' som finns under sängen. De' ä' bara ditlagd för säkerhets skull.

Prästen mente, att där var ingen fara, och gick så till ro. Och hjälpprästen och klockarn gingo till ro med i det andra rummet.

Sist gick Ödas folket till ro.

— Nu får man inte lång stund ligga, sade Niku-Hindrik. Hade jag ändå hunnit läsa öfver hela katekesen! — Men när nu läsförhöret kom så tidigt i år. — Nå, kanske man int' tränger fram heller.

Och så satte han stöflarna på ugnen och strumporna på spiselkransen för att torka, smällde med knytnäfven par tag i skåpväggen för att skrämma ett knapprande möss. Lade sist pipan på ugnstrappan och gick till sängs.

Klockan fyra på morgonen var Stina redan uppe för att skaka lif i husets folk, på det de måtte hinna få utsysslorna undangjorda, tills läsanfolket samlades. I januarimorgonens kalla, hvita månsken traskade Edla och Manda med vattensår och agnkorgar. Stina och Dalskan sysslade inomhus med kaffe och frukostmat åt präster och husfolk.

Vid niotiden voro alla mätta och färdiga att taga emot läsandagens mödor och hufvudbråk. Endast Niku-Hindrik, som aldrig fick nog af tid, stod i skåp-

knuten och knotade öfver att han ej hunnit med det viktigaste i katekesen. Altarens sakrament med det jäkligt långa stycket på sista bladet hade han ej hunnit se på ens.

Läsanfolket började samlas i små hopar. Karlarna satte sig i rader på bänkar och långstolar i stugan, där Dalskan just klarade kaffet. Storpannan stod på golfvet, och hon hällde med skopan kallt vatten öfver den, så att det strittade på karlarnas stöfvelskaft och rann i små bäckar under bänken. Väpplings Anna efter med en slarfva för att torka upp det. Då det klarnat i pannan, bjödos alla till bordet för att dricka. De mest kinkiga af kvinnfolket måste dras i ärmar och tröjskörten in från salen, där de grupperat sig, för att inte synas påhängsna.

Då alla samlats, kommo prästerna in och radade upp sig kring fällbordet. Klockarn tog upp en morgonpsalm, och alla stämde in efter bästa förmåga. Kaplanen höll bön och så vidtog skrifningen. Den gick snabbt, ty inga stora förändringar hade inträffat i läslaget. Andra hade ej flyttat det året, än Skatabacka pigan, som farit till Gripas Hannisas, och Kärras drängen hade ömsat bara öfver gården till Svidis Antes. Ett par inhyses gummor hade blifvit orkeslösa och flyttat till sina barn i grannbyn. Det var allt, och byn var snart genombläddrad.

Prästerna drucko par koppar kaffe i kammarn,

och under tiden sökte de allra räddaste och osäkraste af läsanfolket kila så långt bak i knuten som möjligt.

Kaplanen och klockarn togo ihop med barnen i stugan bakom skranket, och dit samlades några gummor, som voro osäkra om att klarera sig i läsning.

Och hjälpprästen tog storfolket därinne i salen. Han tog fram till bordet i alfabetisk ordning ett hushåll i gången, och det mangrant. Detta förbluffade alla. Så hade inte prosten deras gjort. Han tog från hvarje hus någon af de yngre medlemmarna fram till bordet. De gamla fingo sitta i fred på bänken, och ställde han då någon fråga till dem, gick det liksom lättare att komma på svaret, om man bara inte var trängder att gå fram till bordet. Och så var han, hjälpprästen, så nogräknad. Det märktes nog, att han ej kände, hvad bysborna gingo för. Deras prost visste på sina fem fingrar, hvad hvar och en kunde rå med och rättade förhöret därefter.

Bergsgubben kom till först fram med allt sitt husfolk, både gumman och flickorna och drängen, och pigan. Prästen bläddrade i nya testamentet för att få tag i ett passligt innanläsningsställe. Bergsgubben hostade smått, satte glasögonen på och sade:

— Int' ä' de värdt att bläddra, för ja' tror, att de' int' ska' klicka.

Tog så boken af prästen och läste med uttrycksfull röst ett stycke af ett kapitel i Johannes uppenbarelse. Och när han tyckte det förslog för honom,

gaf han boken åt gumman, och det gick hela raden till slut, såsom gubben sagt, det klickade ej. Den skammen hade då, gudskelof aldrig händt Bergsfar och hans folk. Men så höll han också efter dem med innanläsning vintern igenom. Så kommo förståndsfrågorna, och med dem redde de sig tämligen bra allihop, utom Emma, pigan, som förblandade de tre personerna i gudomen så, att hon ej kom på det klara med, om den helige ande var första eller tredje personen.

— Pastorn låter henne vara, hon är häpen, sade Bergsfar.

Bergsfolket fick gå bort. Emma sökte den djupaste vrån och grät där en stund i tysthet bakom ryggen på ett par breda gummor öfver den skam som drabbat henne.

Men nästa år skulle hon visa, att hon kunde sin trosbekännelse! Om hon också skulle läsa därpå natt och dag.

Ögonen vordo torra, och hufvudet lyftes i trots.

Det gick så undan för hvarje gård med större eller mindre missöden af häpenhet likt Emmas.

Rockas Petter blef framropad med sitt husfolk och fick nya testamentet i näfvarna.

Det gick undan för dem som då en nystar en redig härfva ullgarn, utom för drängen, som stod stum.

Han var ny i huset. Petter kom öfver honom vid Tomasmässmarknaden i staden, där han gick

och slant omkring med hungrig mage och halfnaken kropp, och till slut kom att stanna vid Petters släde och titta på hans duktiga Brunte. Så kommo de i språk om den, och deras tycke för hästar förenade dem i talet, så att Petter, som behöfde en karl, städslade vildfågeln, som själf ej så noga visste hvar han var kommen ifrån, ej heller hvart han skulle gå.

Och nu sattes af prästen en bok i hans hand, och han fick en uppmaning att läsa i den.

Men han begrep ju inte de svarta prickarna. Han stod stum och röd och kände sig besynnerlig invärtes.

Prästen vardt bister.

— Skynda dig, sade han strängt.

Pojken såg upp till Rockas Petter med skygg blick.

— Han kan inte läsa ännu, sade denne till prästen.

Prästen for upp halft i vrede.

— Hvarför kan han inte?

— Vördig pastorn, ingen har ju lärt honom. Och han är så ny hos mig ännu, och när läsförhöret nu kom så tidigt i år, så — —

Prästen besinnade sig.

— Ja, ingen har lärt dig, jag tänkte ej på det. Men du borde ändå nu lära dig. Vill du, Petter, taga det på dig att lära honom till nästa år?

— Jaa, de' tar jag på mig, om pojken bara själf vill, så — — ja, så int' ska' han stå med knäppter mun nästa läsförhör, inte.

När Ödas Kalle märkte, att abc'et nalkades sitt slut och ö'et var i turen, kom han plötsligt ihåg, att kvinnfolket kanske behöfde honom därute i stugan för att rensa fisken. Det var stora huggare till gäddor de hade, och hvem vet, om kvinnfolket orkade fjälla dem. Han, som var näf stark, borde gå och hjälpa dem. — Jäklar anamma! En hade nog ändå haft bråk och bestyr med förhöret i dagatal, så det kunde ej vara för mycket, om en slapp stå och svettas i lag med kvinnfolket uppe vid bordsändan.

Han gick sakta ut, tog knifven och gäddorna af Väpplings Anna och började gå på, så fjällen yrde kring öronen på Edla, som satt nära intill och ref pepparrot.

Niku-Hindrik trodde, att hästarna började bli utan sörpa. Han listade sig nätt ut ur läsanrummet och klef upp på stallkullen, där han makade ner åt hästarna hvar sin duktiga sörggifva. Han gick sedan ner till dem i stallet och strök dem på länd och bog. Det var ju helgdag nu midt i veckan, och han hade så god tid på sig. Andra dagar var det precis inte tid att stå och smeka hästkräken. — — Sakuli! Om prästen sänder någon efter mig! — — Nåja, int' kunna de veta, att jag är i stallet. Om jag bara hunnit läsa öfver altarens sakrament, så hade jag nog hållits inne. — Hopp, Pockus! I dag har du och jag helg midt i veckan!

Han jämkade ännu en stund om hästarnas manar

och såg efter att skorna sutto säkert. Så gick han långsamt in i stugan. I förstugudörren mötte han Väpplings Anna med ungluckan i ljusan låga. Den hade fattat eld, då hon med pärtan skulle se efter, om gröten var lagom stekt.

Niku Hindrik fick ett välkommet arbete. Han trampade och packade snö på ungluckan, så där ej syntes en gnista eld på den mer.

Det kom bud från läsanrummet, att Ödas-Kalle skulle in.

— Prästen har lika långt till mig, som jag har till honom, sade Kalle. Jag har brådt med fisken. Ni andra kan laga er in.

— Int' kan jag gå in ta i boken nu, jag sotade mig på ungluckan, sade Niku-Hindrik.

— Nå, alls int' kan jag gå in, sade Edla, som satt med rödgråtna ögon öfver pepparrotten och rifjärnet. Ögonen svida, så jag ser ju ej ett ord.

— Säg då åt pastorn, sade Stina, att vi låter vårt vara till nästa år. Vi ha int' tid nu.

Niku-Hindrik gick till dörren och lyssnade. Förhöret var just slut, och prästen höll en förmaning till byfolket om att de för framtiden skulle vinnlägga sig om ett kristligt lefverne och goda seder. Niku-Hindrik tyckte, att han borde taga del af förmaningen och smög sig tyst in igen och satte sig andäktigt på dörrbänken.

Klockarn tog upp slutpsalmen, och alla hjälpte

till. Som ackompanjemang till den hördes från stugan ett ljudeligt: kili kali, kili kali.

Det var kanel och socker som stöttes till gröten. Väcklings Anna passade på att låta mortelstöten gå, medan de sjöngo. Annars hade hon fått gå med sitt handverk i badstugan.

Prästen höll bön, och förrättningen var slut. Ödas Stina kom in och knuffade dem i sidan, som hon ville ha kvar på middag tillsammans med prästerna. Det var alla husbönder i byn och några släktingar, som hon ville hedra med ett ståtligt matamål. Par, tre kvinnfolk fingo också en knuff i sidan för att stanna kvar. Annars blefve det i byn inte ordentligt utredt om alla maträtterna. Karlarna äro ju så munlösa i slika fall.

Då det öfriga läsanfolket gått hem, buro Niku-Hindrik och Puu-Matti in ett fällbord till, och flickorna och Väcklings Anna började dukningen. Sedan togo alla plats, och sex ståtliga rätter buros in, rätter som Dalskan och Ödas Stina minnsann ej behöfva skämmas för. Och Stina stod förnöjd i dörren och höll öfversikt öfver både matbordet och stugan. Kalle, han var med vid bordet.

Då tårtan hade gått sin väg, sjöng klockarn: Herre signe du och råde.

Och alla reste sig öfvermätta.

Prästerna hade brådt och drucko bara en kopp

kaffe, hvarpå de genast ville resa för att hinna den långa vägen hem före sofdags.

Stina sprang ut och gaf en liten lättgång åt Niku-Hindrik och Puu-Matti, så de skulle kvicka sig att spänna före hästarna.

Och så reste prästaskapet, men de inbjudna stannade kvar ännu en stund vid pipa och kaffe-panna, diskuterande den stora och viktiga dagens händelser.

Ännu par tre veckor efteråt trakterade Ödas Stina byns kvinnfolk med tårtor och kakor och hvad som fanns kvar af kalaset. Ty de förde med sig budskap om, hvad där sades i byn om tillställningen, och det var goda budskap de framförde, läggande litet till där så fordrades. De aktade sig väl att föra fram hvad de illvilliga sade, ty då vardt Stina hårdhärtad och tog fram ur skåpet hvarken tårta eller kaffe-panna.

HON SKRIFTA' DEM.

Hon skrifta' dem.

Det var i den tiden, då profeten var skedd, som
i församlingen och hela de i detta glesland och lands-
dem, både nordliga och södra, och skriftogier och
bedrogna regerade om i kyrkorna och församlingarna
ditt och varit så förtä och i glesland där för alla och
som det i allting.

Men en kvinnig flicka de hette Jä, och det var Hon-
ligt Kex i glesland.

Skallfogien och skriftogier de hette så alla
uppsättiga och de har varit ut på landet och
i den tiden, då hon i glesland och i kyrkorna
och församlingarna och i kyrkorna och församlingarna
ditt och varit så förtä och i glesland där för alla och
som det i allting.

Hon skrifta' dem.

Det var i den tiden, då prosten var själfhärskare i församlingen och lade sig i allas göranden och låtanden, både andliga och lekamliga, och skallfogden och brofogden regerade ute i bygderna och fordrade både vått och torrt af folket och i gengäld därför lärde det veta hut i allting.

Men en käring rådde de inte på, och det var Bac-kas Eva i gästgifvargården.

Skallfogden sökte skaffa brott på henne på alla upptänkliga sätt, ty han vardt grå på henne ända från den gången, då han i fyllan spydde öfver hennes nya, rödrandiga trasmattor och fordrade af henne öl till botemedel för sjukdomen. Men Eva nekade honom ölet, då hon ju ej hade rätt att utskänka det åt andra än långvägaresande. Hon var en amper och bestämd kvinna, som visste skilja rätt från orätt hvad stund som helst, och väl bevandrad i guds ord var hon och svår var hon för prästen och komsarjerna

att handskas med, ty hon sade dem ord som beto på, där de voro ämnade att bita. Ja — om den onde själf visat sig, så hade hon nog motat bort honom på ett hyggligt sätt.

En bönsöndagsmorgon foro hon och gubben hennes, Petter, som vanligt till kyrkan, ty det var så bestämdt, sedan hon tog regementet på Backas, att den ena söndagen skulle hon och Petter fara till kyrkan och den andra var det tjänstefolkets tur.

Hon öfverlämnade åt pigan Lotta vården af hus och hem och sju handtverkare, som voro långväga ifrån och därför ej brytt sig om att gå hem till söndagen. Och hon satte Lotta noga i öronen att se till, att allt gick i rätta gängor, särskildt hvad gästgifveriet beträffade.

— Kommer någon resande, så finnas färdigbredda smörgåsar i skåpet, och begär någon kaffe, så kokar du.

Någon annan resande syntes dock ej till på söndagsförmiddagen än skallfogden som stack in sitt hvitskägghiga hufvud genom salsdörren, just då de sju handtverkarena hade fått in af Lotta förmiddagskaffet och som bäst höllo på att tömma pannan.

— Hva' må den lede nu titta efter, undrade skomakaren.

»Den lede» var namnet på skallfogden så där bakomtill. Eljes kallades han »nådig' komsarjen».

Men »den lede» sade intet, utan slog dörren igen och frågade snäsigt af Lotta, hvar värdinnan fanns.

— Hon ä' i kyrkan, sade Lotta lika snäsigt igen.

— Jaså, och har dig att sköta om kommersen.

Och så for han af åt kyrkbyn till.

Men hvad slags kommers han menade, begrep dock ej Lotta sig på. Och då Eva mor kom hem från kyrkan, omtalade Lotta komsarjens visit och tal. Men ej heller hon kunde utfundera meningen med hans tal.

Det fick hon dock snart besked om. Då hon på måndagsmorgonen stod vid spiseln och rustade till frukost åt höjersfolket, slogo länsman och skallfogden öfver henne i stugan som ett par bomber och begärde i barsk ton ett enskildt samtal med husbonden.

Detta förvånade Eva. Annars var det ju alltid hon som förde kommandot i allt viktigare. Inte för att hon skulle ha tagit herraväldet af Petter — gud bevare för dylik förhåfvelse emot hans anordningar — utan Petter hade själfmant öfverlämnat det åt henne, glad att slippa allt onödigt hufvudbråk, då han ju ändå hade en kvinna med klokskap för två.

— Vänta en handvändning, medan jag sänder bud till honom på ängen, sade hon.

Efter en stund kom Petter tagandes från ängen med stormsteg och trodde, att världen fallit ur gångjärnen, då Eva mor inte mera trodde sig rå med komsarjerna utan hans hjälp.

Dessa upprepade nu sin begäran, och Petter var nödtvungen att bedja dem stiga in i kammaren.

Efter par minuter kom han ut i stugan igen och såg hjälplös ut.

— Hva' i *herrans namn* må dom nu gjord' här i går, vändades han.

— Nå hva' gjord' dom då?

— Int' vet ja', — men nog ä' de bäst, att du själf kommer in och talar med komsarjerna.

— Åhja, såframt det ä' en ärlig och rättvis sak, så skall jag reda opp den, det kan du vara lugn för, och se nu efter att ej vällingsgrytan kokar öfver, medan jag är inne och talar med dem. Jag har för resten talat med högre herrar än dessa här, sade Eva och drog strömmingarna af spettet, fast de voro bara halfstekta, slätade med händerna öfver håret och gick in i kammaren.

— Nå, hva' står nu på, efter som komsarjerna ha skrämt opp gubbstackaren, så att byxorna bara skaka på honom?

— Det är egentligen inte till honom vi ha ärende heller, började länsmannen. Vi äro utsända af prosten med en hälsning från honom, att värdinnan skall följa med oss till prästgården för att tala med prosten. Det lär ha försiggått något olagligt här i går, sade han.

— Ja, vi ha extra order från prosten, tillade skallfogden och såg skadeglad ut.

— Jaså — Ewa knöt förklädesbandet hårdare till — nog är jag en brottsling, en stor brottsling till och med, men det är inför *vår herre*. En så stor jordisk brottsling är jag inte ändå, att jag åker med konvoj till prosten — här föll hennes knutna hand tungt på bordet. — Jag har tre hästar själf, gud vare lof! Och för resten så har jag sju handtverkare hemma och nio personer på höängen, som alla ska ha mat på klockslaget, och därtill barn och kreatur, så jag är precis inte att tagas på hyllan. Men klockan half två i dag spanner jag före min egen häst och klockan tre är jag på prästgården, och då ska ni båda också vara där. Nu skall jag koka frukostmaten färdig och har ej tid att resonnera med eder längre. I eftermiddag få vi väl klart.

Förbluffade öfver en sådan sturskhet, sade länsman och skullfogden ett litet burrigt adjö, satte sig i kärran och foro hem till kyrkbyn.

— Fan anamma käringen, sade skullfogden. Nog har hon ju alltid varit högmodig, i synnerhet mot mig, men fanken i, om jag trodde, hon kunde spjärna på så styft. Nå, nå, må int' prosten ska kunna hjälpa till att kröka den styfva nacken! Fan anamma, en sådan bondsturskhet! Inte kan de' få gå an mot kronans tjänstemän.

— Vår skjuts ska' hon i alla fall få betala, sade länsmannen.

Då Backas Ewa hade middagen färdig och allt

folket till bords, sade hon till Petter, att en af hästarna skulle spännas för kyrkkärran. Och så midt på blanka måndagen det än var, klädde hon sig i den svarta merinokjolen och silkesduken, Petters fästmanspresenter, ty *hon* skulle ej brista i vördnad för prosten, om *han* än hittade på hvilka konster som helst att regera och exera hennes syndiga själ med.

— Se väl om huset och barnen, förmanade hon den ängslige Petter, då hon steg upp i kärran. Och oroa dig ej för skräpet. Jag tänker hinna hem för att koka kvällsvarden, så att inte behöfver Lotta tagas från ängen på en så bråd arbetsdag.

— Var nu ändå höflig, när du har hela öfverheten emot dig. Kanske det går lämpligare då, föreslog Petter.

Så kuskade hon i väg.

Då hon framkom till prästgården, band hon hästen i skuggan vid liderknuten, satte för den en duk-tig höfamn och gick därpå in. Länsman och skallfogden hade lydt hennes tillsägelse och sutto redan och väntade i svalkan på förstugubänken.

Tjänarinnan kom emot E^va på trappan och frågade hennes ärende.

— Det är till prosten, sade E^va kort.

— Prosten sofver middag, upplyste flickan.

— Så väck honom då!

— Han har sagt att han skall väckas klockan half fem.

— Det är detsamma hvad han sagt. Väck honom, eljes gör jag det själf, ty jag har brådt i dag, sade Eva och slätade ut skrynklorna på svartkjolen.

Pigan såg stort på Eva och gick edan in till prostens för att säga till åt honom.

Därefter gick mor Eva raka tag in till prostens rum, så att denne knappast hann få tid att efter middagsluren taga på sig den stränga min han plägade hafva och särskildt tyckte sig borde ha vid detta tillfälle.

— Goddag, högvärda prost! Prosten har sändt bud på mig, sade Eva.

— Goddag. Ja, jag har så gjort.

Eva varnade att stämman var ovanligt sträng.

— Då har prosten säkert ett viktigt ärende. Jag var ju i kyrkan i går; satt i bänken rakt framför predikstolen och prostens skulle efter gudstjänsten lätteligen fått tag i mig.

— Du var det, ja, och det är detta vi nu skola tala om. Jag har trott bättre om dig, än du förtjänat. Du har ju för mina ögon betett dig som en kristen kvinna, den där vore utan vank. Du har gått i Guds hus, du och ditt husfolk. Ofta har du äfven kommit hem till mig och frågat mig till råds i andliga ting, såsom en rätt kristen bör göra hos sin själasörjare. Men du är, som de hvitmenade grafvar, innanför full med orenlighet. — Se inte så förvånad ut, ty du bör veta, att jag känner till allt. I går då du var i

kyrkan, höll du midt under gudstjänsten krog i ditt hem. Åt dem af ditt husfolk, som stannat hemma, hade du lämnat detta värf, dem som du rätteligen hade bort mana till husandakt under din bortavaro. Och du, skrymterska, du helvetets färdiga offerstek, du satt i kyrkbänken i min kyrka och föll på knä inför herrans ansikte och fruktade ej hans vrede, du leda hycklerska!

Det svallade öfver bräddarna. Prosten var tydligen i sitt rätta element.

Hans »brottsling» stod ett ögonblick förvånad öfver denna svåra straffpredikan. Så med ens påminte hon sig skallfogdens och Lottas besynnerliga ordväxling från i går, som hvarken Lotta eller hon själf mäktat begripa. Nu förstod hon den och såg med en glimt af löje i sitt sträfva, allvarliga ansikte på prostens raseri.

— Det har jag ej gjort, kom det fast och bestämdt från Eva.

— Ljug inte ännu därtill och förvärra din synd, du förtappade varelse, dundrade prosten ånyo och steg upp från länstolen. Det finnes mänskliga vittnen, ifall du förhärdar ditt hjärta för guds och ditt samvetes röst.

Eva log bredare, och prosten spårade häri den djupaste förhärdelse.

— Det vore roligt att veta, hvem som fört fram en sådan lögn, sade Eva. Det är ju illa nog att annars

springa och ljuga på sin nästa. Men ännu värre är det, när en kan komma till sin själasörjare och herrans tjänare med så svåra lögner om sin nästa. Jag önskar få veta, hvem som vågar gå med sådant tal till högvärda prost.

— Det kan vara detsamma för dig, hvem som gjort det. Hufvudsaken är att du hållit krog och syndat och därför bör få din välförtjänta näpst. Annat angår inte dig.

— Visst är det så, högvärda prost. Men kanske vi ändå komma sanningen litet närmare, om jag får veta, hvem som angifvit mig för ett sådant brott, som jag aldrig i mitt lif gjort mig skyldig till.

— Nej. Jag har ju sagt, att du ej behöfver veta det. Tonen lät obeveklig.

— Jaså — Eva gick ett par steg närmare prost — efter som prost ej vågar säga, så skall jag göra det själf. Det är skallfogden, som tror sig ha gjort ett godt kap, men vi ska se huru han lyckats. Nu är det bäst, att skallfogden kommer in och länsman med.

Prosten gick för att kalla de båda kronobetjänterna från trappan. Han kände sig så nöjd invärtes, som då han fått en enfaldig stackare kollrig af skräm-sel på ett läsförhör.

De kommo. Skallfogden såg segerviss ut, ty nu skulle han bli i tillfälle att gifva sturskheten från i morgse och mycket annat, som låg och grodde i honom sedan lång tid, en duktig knäck.

Men den slintade tillbaka på de tre, herrans tjänare och kronans tjänare.

— Nu skall jag säga högvärda prosten, befallningsman och komsarjen något, började Ewa. Jag har för tillfället sju handverkare hemma: skomakare med gesäll, skräddarn med lärpojke och gesäll och därtill en murmästare med handtlangare. När de äro så många, har jag satt dem att både arbeta och äta i salen, skomakaren vid det ena fönstret och skräddarn vid det andra, och så har jag dem att äta alla tillsammans — murarn är ju handverkare han, som de andra. Och som de äro urbys ifrån, gitte ingen af dem gå hem till söndagen. Förrän jag i går for till kyrkan, sade jag till pigan, som då hade sin tur att vara hemma: Duka nu hyggligt åt både mästare och lärjungar i salen och koka sedan åt dem förmiddagskaffe. Kommer någon resande och vill ha kaffe, så kokar du, och färdigbredda smörgåsar finnas i skåpet, om någon önskar. När jag kom hem från kyrkan, sade flickan, att ingen annan resande syntts till än skallfogden, som öppnat salsdörren och sett in på handverkarena, just efter det flickan fört in till dem deras förmiddagskaffe. Och detta är nu kroghistorien, som han löpt till prosten med och ödat bort sin dag och befallningsmans och min, som inte torde bli så billig nu i brådaste andtiden, ty jag har inte så godt om tid som ni tre. Hvem af eder betalar min dagspenning och skjuts?

De tre visste ej om de skulle säga hvitt eller svart. Så sade prostén:

— Är detta tal att tro på? Kan inte detta också vara en lögn, som så mycket annat i denna syndiga värld?

— Tror inte högvärda prostén hvad jag sagt, så skall pigan och de sju handtverkarena få hämtas hit ännu denna kväll och förhöras, och då torde det stoppa. Desto dyrare blir fröjden för eder. För resten är skallfogden inte mera trovärdig än jag. Jag vill nu veta bara, hvem af eder som skall betala mig besväret?

Prostén såg flat ut.

— Jag gör det visst ej, ty jag har ej spionerat efter krögeri hos dig.

— Inte har jag heller spionerat på henne. Jag har handlat på prosténs befallning och jag betalar då visst inte, sade länsmannen.

— Nå, då är det nådi' komsarjen som betalar, då det är han, som skött om hela bestyret, sade Ewa.

Skallfogden såg ynkelig ut, nästan hoptorkad af skamsenhet. Men han försökte morska sig i det längsta.

— Jag tänker inte betala dig. Det är min skyldighet att hålla reda i socknen.

— Jaså, då skall jag hålla reda med dig också. Kom inte och tag ut dina kappar, förrän hvart enda penni af min dagspenning är betald. För resten hade du kunnat vara i kyrkan på bönsöndagsförmiddagen, som vi andra, så hade du ej ränt med lögn

och skvaller på sockenborna. Och högvärda prosten borde hålla sig för god att taga emot dylikt af honom där. *Jag* har trott bättre om prosten än så. Farväl nu och tänk noga på saken, så kommen I intet fjäsk och förtret åstad. Jag lägger ännu en gång kom-sarjen på hjärtat att inte försöka taga ett sådant spadtag en gång till.

Och så gick hon ut, tog sin häst och begaf sig hem, icke aktande på de förbittrade blickar som följde henne i dörren.

Där hemma hade Petter hela eftermiddagen lefvat i ängslighet för utgången af krakelet. När gumman och hästen ändtligen syntes vid vägkröken och båda voro helbregda och vid vanligt godt humör, drog han en lättnadens suck, gick ut för att spänna ifrån och sade:

— Redde du dig bra?

— Nog skrifta' jag dem alla tre, så mycket jag tyckte att de behöfde, och skallfogden gaf jag en ordentlig kyrktagning, för att han var skuld till alltihop. Och nu kommer du också ihåg, att han ej får hvarken ull eller råg, förrän min skjuts och dagspenning är afbetalad. De skola se, i hvem de stungit hafva, på det att de ej må stinga en gång till.

Men skallfogden aktade sig. Hellre än han utsatte sig för ännu en »kyrktagning» af Backas Eva, lämnade han efter sina kappar. Och inte spionerade han efter krögeri mera. Han hade fått nog. Då han

for förbi gästgifvargården, skyndade han på sin häst, ifall Eya till äfventyrs skulle stått vid brunnen och haft skriftanhumöret uppe. — Gud sig annåda skallfogden då!

TÅ AN SKA HAF NYTT TI KALASI.

Tå an ska haf nytt ti kalasi.

Ja du sika, att he i det stora roffet av den kalas-
na, förde man till den skutan i katekumenen, som
individerna för sig. Då fördes den på ett...

He i det till, som he, att den, som hade varit
för spång av nästan beaktade me allbändes vid
Man som stannat på ett stort af morden för att ha
af ett, som kallades alla sika.

Det var den som på ett sätt till just ut i den stora,
af skogen och den stora kalasna. Men till en
den till den stora kalasna, som på ett sätt till
all men till, som på ett sätt till den stora kalas-
na, som på ett sätt till den stora kalasna.

Hela den som på ett sätt till den stora kalasna. He
den som på ett sätt till den stora kalasna, som på
den som på ett sätt till den stora kalasna, som på
den som på ett sätt till den stora kalasna, som på
den som på ett sätt till den stora kalasna, som på
den som på ett sätt till den stora kalasna, som på

Tå an ska haf nytt ti kalasi.

Ja ska säja, att he ä int någa rolit me tom kalasen, förrän man sitär opa bantjin i kalasstufvun me trakternindjin för se. Tå får man först pust ut.

He ä int väl me he, att tom, som halder kalasi, får spring se nästan beinlöusa me allhandas bistry. Han, som ska som gäst njut å all mödon, får no å lof ti si ett, om halvesuluna sitär säkert.

Sku an bara haf se sjölfver ti rust ut å tänk opa, så sku e int va meir än halfva kommersn. Men tå an ska släp halfva hushaldi me se, jysom ja ha fått göra all men tid, så no ska håri sta gint op ein armer människa meir än ein gango, innan sällskapi ä färdit ti dra åstad. He ä säkert!

Heila husi ha ja äntå alder taji me ti kalasi. He sku va för stort bråk, å så sku an kanskisidan få hör e ti oma bakett, att man komber för grant, jysom tå Bjons Stafva sa åt Oppstu Kaisa, att hon, Kaisa, jämst had taji katton me se ti knaf å steikbeinen i Toppas Hannisas begrafnindjin. Men he va no bara ilak-

heit å Stafva ti påstå slika. Så on någon katto som lå undi trapon å knafva å beinen, så no va he Top-pasas eji katton.

Nåja! He sku bli bröllop när Skrällas i Veckaby. Skrällas Jussi had i mång år rej gat å fundera opa Gambelstu Anna, å sjalar å ringar had an buri ti åt ena fleiran stycknar, å siltjisdruk had on å fått. Anna visa själf åt me alltihop, så ja tränger inga ta e å andra, he ja sär. Inga va hon imot satjin helder, tå on had taji gåfvona å onon, å kva sku tå tär va ti va imot, Hon sku ju någon hafva äntå, å Jussi va eit snyggt å bra ämne. Men när e allti kom så dålit me vårsäd, så tyckt Jussi, att an inga våga opa ti ta meirran kvinnfolk i husi, för tom va half dusini förut. — Svårt va e å för onon ti lät e bli siså, när an så lång had kråkla me'na.

Men så i höstarst, när e kom så duktit puteter, så läit an lysa, å he sku bli bröllop ett vanli metod, tå e va utlyst, å bruden fick allt sett i årning å blei färdi.

Ja visst så väl, att vi sku bli bjudi ti bröllopi, för vi va ju rågrannar ti Skrällas bådi i skog å mark å egor å hus, å allti ha vi vari om eit me don å slika tär. Sikt å såld å skrubbor å reidkambar va gemensam egendom oss imillan, å tärför tyckt ja, att e va bäst ti i go tid bör funder op bröllopskledren.

För bisin sörgd ja int. Ja bad ein gråspräklo halfyllepacka i birångslådon, å fick ja bara tag i skrädarn, så no kund bisin ga fast ti kundjin, me tom kle-

dren opa se, fast ja sjölf sär e, å sjölf va väfvi dom. Åt all tom adra had ja opa våren väfvi nya somarkläder, så tom dågd no sta å stampa ut op backan, som slik tär pojkbytingar alltilan gör.

Men he va för men eji deil, som ja bikymrast. Ja sku ha bihöfd någa båter plagg ti ta opa te gangon, för ja had hafvi te sjögröna i fem år, å nu va lon sliti å onon, så han va nästan omöjli ti någa båter. Eit heimväfvi kameltyg sku ha vari bra ti hafva, för he sätter int se så damb op kameltyger, som e gör me allt hva som e ylle. Men håkå had he tå i rappe färdit? — Sku ja ha kuna ana, att e så sku ga för Jussi ti höstn, så no sku ja reidan opa vårsidon, tå int utarbeiti än had börja, väfvi åt me kjoltyg. Så ha ja int blifvi i knipon, om ja ha hafvi e färdit ti ga ta ur lådon. Men man kan ju int räkn ut all sorter helder, å tärför gar e ibland jysom lite snidut me åfvosidon förut.

Bäst ja ein da, medan ja satt å rörd i grötgryton, fundera opa te kjolrådi mitt, komber Vippas Stina in, å tå ja tala om mett bekymmer för henna, sa on:

—Kva sitär du tär å funderar de fåno i hufvu för ein kjol. Spänn yty te grå mären å far ti stan köp åt de eit färdit tyg eingango. — Å vill du rätt haf e fint, så kan du få e från Helsingfors. Ja tycker he sku va någa åt te, tu som allti brukar ga me kva som du får å eji bässana. Tu ä ju bekant me te frun som har proflappar från Helsingfors å skrifver ett ti ifrån åt

slika som behöfver. No skaffar hon eit åt te å, om du talar vakert me'na. Anan dain har du e jär me postn, å tu hinner int tvinnas mang kvarf ikring, förän du har kjoln färdi, om du bara sku haf bottnar i funderningana dina. —

Ja tyckt, he va int så åfvot, som Stina sa. Ein gango i men tid må ja å ga me köpiskjol, tänkt ja, fast ja annors int jyst ha vila sät värde op slikt. Å no had ja ti ta til. I höstarst bakett he, som präst-rättiheiten va betala, å vi alt had gryna, blei e ein half tunno korn kvar. Tå satt ja hölften råg til å lad i mälton. He blei godt malt, för ja skött å rörd e bådi dagar å netår, att e int sku få surna op lafvan, å när e fördist ti kvärnen, så lad ja mjölnarn i örona, att han sku mal e så, att int dricka sku fasn i tapphåle, när ja sku lag e ti rinna. Om ja int sku behöf te malti sjölf, tänkt ja, så ska ja haf e ti trådpengar framdeilis tå ja ska sät opp engilstrådarna, bara ja får tom heimspånni undanlaga först. — Men nu så tyckt ja, att e passa bra ti sälj bort malti å köp åt me kjoltyg.

Annan dain föri frukostn bad ja bisin ti spänn yty märn å lyft maltsättjin bak i kärron.

— Kvaför ska du nu gör å me malti, sa bisin, int ha tu ju än tänkt sälj e?

— Ja, man tänker nu ibland slika som inga blir å, men ibland tänker man inga, som kan bli mytjy å, sa ja å knyckt op töumona åt märn. —

— No lär tu hinn vita, kva malti ska va til, bara

du får si te ny köpiskjold, tänkt ja ännu, när ja for ufer backan.

Int för he, att ja ha trängd va rädd ti tal om för bisin min funderingar, för allt sidan vi kom ihop för tjugusju år sidan om Mitjeli, så ha ja fått råd me sjölf me inviderbestyren. Int ha han lad se i tom. Någon gango undras an bara opa me, kvaför ja gör så å så, jysom me malti nu.

Ja trängd inga far ti torgi me maltsättjin, för ja had onon så godt som bortakudera op förhand i bodon, tär ja brukar handla å gör mina affärder. Djinarst ja kom ti, fick ja malti oppvädji. Tär va åtta pund å ett tri mark pundi, te vanli maltprisi, fick ja stopp tjugufyra mark reina pengar i taskon för mett malt.

När ja had fått pengana, så for ja til tyghärskapi, som ja no för restn va bekant me förut. Ja ha såld mang kilo smör åt frun, å hern ha mang gangor vari å lådast skjut harar i vår skogsbackar, å hafvi me ti steik fläsk åt se bakett. Hon dro fram åt me ein lådo me lappar å bad me si opa, å ja bestämd me för ein sort som va grågrön ti färgin å kosta två mark å förtifem penni för metern. Frun lofva skrif ett e sama dain, å om lördain sku ja säkert få e.

Me te bestyri for ja nöjder heim. Får an sätär lätt kjol åt se, tänkt ja, så ska ten undi sit å bulta å smala i ställn meir.

Men ja had inga onon op me tå än, å he sku int ha

vari kalasbestyr, om man ha slåppi så lätt iginum!
Åhå, näiil

Lördagsmårin riktit bitti skramlba ja å, att ja sku hinn heim tibaka ti frukostn. Skutttns Lovisa, som brukar söum åt me, tå ja ska haf någa bäter plagg, sku ja ta heim me sama ti vår ti söuma. Ja brukar an-nors sjölf, snyrp ihop bådi åt bisin å bånen å me sjölf, men när e nu sku va te bröllopskjoln å han sku va å köpistyg ännutil, så tänkt ja,: ja må nu ta Lovisa ti svarf ihop onon.

När ja kom ti stan, körd ja djinast ti ja had ärand. Ja sku ett gambel vanan kör märn in opa gån å bind fast ena vider plantji. men så va grinden fastspika å kom int ypy, fast ja sku ha ryckt härden ur lid op me.

— Ten undi, sa ja för me sjölf, hur ska e vara, om landsbon sku spik fast grinden sin, tå stassbon komber ut til onon? Tå lär e no kanski sku sta me tryckta ord tydlit utsatt i bladi om, hur man ä ogästvänli å obildad å opassli å — ja, ja veit int allt kva oriktiger man tå sku heitas vara. — Men he tränger int ske, för min grind star allti ypy för höug å låg, för herrar å gemeina å för all slika, som komber i viskli ärand, he må va kva tid op dygni som hälst.

Int kund ja hellder ställ märn opa trottoari — opa allmänvägin, för tå sku snart polisen ha korga bort ena me huld å hår å kärrå å alltihop, å ja had fått ga ti poliskamarn lös ut ena å fått go åtgang op maltpen-

gana. Ja fick kör ena ti handelsmans, fast ja annors inga had någa ana ärand di, å bind fast ena i lidri ti slåas me ader hästar.

Så gick ja tibaka å klöuf yfvy plantji å fasna me kjold i ein spilu. Sidan när ja kom ti dörrn, fick ja börja ti ryck å skaka op nytt. Tom sofd allt tå ännu — opa stassmode. När ja had bullra ein stånd, så no fick ja dom ti röras, för ja bullra opa, som om åskan sku ha vari lös.

Ja fråga, om mett tyg had kommi rej, som e va lofva, å tom sa, att e lå opa postkontore outtaji.

— Ja tränger tå ga ti ett e, sa ja.

— He lönar inga se, sa dom, för utanskriften ä inga til ider, sa dom.

— Sörgin föri tå att e komber ut, sa ja.

Tå lofva herrn ga ett e. Men han had dain förut vari opa sommarnöje i skären, å ti had an språndji styflana i klyf opa tånändana. Hetär så an först, tå an sku kleed op se ordentlit om mårin, å tå måstist an först rust pigan ut i stan ti köp nya styflar åt se, innan an kund bör vis se för folkögona. Hetär to allt tid. Men mellertid drack frun å ja kaffe, å he korta å tin bra betydlit. Mesama satt on fram opa bordi ein bunt granna paper me fröknar å fruar opa-måla, å sa, att he va modsjurnal å att ja sku si ett tär-opa, hur ja sku lät söum te ny kjoln.

— Näi, sa ja, Skuttns-Lovisa ha söuma tom bäterkledren mina i tjugusju år utan ti si op någa paper.

Hon veit no, hur ja vil hafva Ein rad knappar framtyty å skörttröjo. He ä mett mod, å vidari vigant ha vi int taji e, hvarken ja helder Lovisa.

När v: had dråttji tridi kaffikoppen, kom herrn heim å had tygpacken undi armen. Vi to ypy å så opa e, å no va he lika, som proflappen ja beställd å. Lagums tjockt va e no, å tretton mark å sextifem penni kosta e. Ja tyckt no, att he va bra dyrt, för ha ja hånni väfva sjölf, så no ha ja fått e för ein fyra fem mark. Men si he va från hufvustan, å tärför kosta e. Ja betala å tacka för besväri deiras, å så for ja heim.

Som all handtvärkari ä svåra ti få tag yty, så had ja å nie sorters tempor ti få reido op Skuttens-Lovisa. He ä int ti ta henna op hyllon, fast on ä beställd! Hon had fari ti byyn me ärand, gissa ja, å ja körd ur stufvu å yty å fråga ett ena, å alla visa dom me länger fram å sa: »Ti å ti for on järifrån».

Ettarst så blei ja arg å sa för me sjölf: Tu må va kvart du vil, om du tå sidan ha såntji helder fludji, men ja ödar int men tid opa de meir. He må tå sidan bli söuma om e vil, Å så slo ja ett märn å for heim.

När ja had vari heim par tri timar, komber Lovisa skuttand me vägin. Hon had vari ti Banko-Kaisa op namnsdaskaffi, fast he visa ingan me ti ti söka. He sku annors int ha vari värri ti far å di. Tå ha man fått smak å kalasi me sama.

Hon börja djinast me kjoln, ä bra laga on onon. Fast ja had hafvi eit slika förhärda bistry, ti få åt me te kjoln, så no va ja äntå nöjder, när ja satt opa kallasbäntjin, å alla kom å känd opa å sa, att e va eit bra tyg.

Men som föltji int kan va försiktiga, tå e ska skålas! Tå stigar dom å me full vinglasen i händren, å somt får dom yty se å somt yfvy se. Som ja allti ä försiktiger me smått å stort, så super ja å lite först, å teson gangon söup ja å halfva glase, innan ja gick fram ti brudpari skåla. Men bäst ja gick i folkröron, å knoffast, så had eit anat — ja tror he va Skodd-Anna fast on käfta imot, när ja sidan sa åt ena — bada hela vinglasi i ryddjin menn. Tå läit ja skålandi va siså å syd yty me te ana halfva glasi, som ja had kvar å for i stufvun ti kottjin, å beidist ein kalder vattudroppo ti knida me. Ja ha hörd, att he ska va bra. Men fast ja kneid ein bra stånd, så no blei tär flättjin bakett äntå.

Så, när polonäsn spälast opp, kom talumann å bjöud opp me anan turan bakett he, an had dansa me bruden. Å när vi tå steig å i rad, så kråkla Lars i Nyrydjon, som kom bakett oss, bort se i taktn å steig orätt å trampa opa bakvådvn op menn kjol så att där kom eit hål opa så stort som klackjärni hans va. Tå förarga e me. Sku ja ha hafvi eit heimväfvi tyg op me, så no sku he fast tri Larsar ha fått ställ se op släpi mett utan att he ha tyckt illavara för he.

Jo, jo, no ä te köpis bara falskan!

När ja sidan lappa anan dain, så sa ja för me själf,
att he sku få va först å sist gangon, ja sku lägg me ti
slikt. Tå ja järnäst behöfver, så no skislar ja ihop e
heim. Tå blir e bådi starkt å godt å billit å halder
mot vattu å väder i mang herrans år.

OPA KONSTUTSTÄLLNING I JULBRÅSKON.

(HE TALAS OM I JULMILLANDAGANA.)

Opa konstutställning i julbråskon.

Hej nu står jag i Tomtebodens, & ja står till
och tänker på julen. Laga är det som tror sig vara
vackert och vackert på julen. De är så vackra och
så vackra. De är så vackra och så vackra. De
är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.
De är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.
De är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.

I julens ljus, som skenar fram på julens
dagar är så vackra. Ja de är så vackra och
så vackra. De är så vackra och så vackra.
De är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.
De är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.
De är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.

Lysa och ja står i julens ljus och
så vackra. De är så vackra och så vackra.
De är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.
De är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.
De är så vackra och så vackra. De är så vackra
och så vackra. De är så vackra och så vackra.

Opa konstutställning i julbråskon.

He va dain föri Tomasmässdain, å ja sku far ti stan handel ti julen. Inga ä he som tom vanli stass-reisona an tärimillan gör för ti få heim tubak å stickor å kaffi å ein trådknippe tå tys. Tå knorar an å me någer höknippor å ein smörbita helder kva an annors har ti ta til. Men tå man far handel ti julen, vil man haf skaffa midil liti op förhand å far liti hefvari fram någon gango op hela te lang åre.

I grånindjin om mårin had ja karana ti spenn föri te rö märrn. Ja ha körd me te gråa förut, men nu sidan järntågi blei färdit, måstist ja byta me bisin å ta te röda, för ja kund inga ritrer me me te gråa. Hon stua återbakas, tå on hörd å så någa skrambel, å så on ein tut ti ryka, to on i sträck.

Jyst som ja had knuti dutjin op hufvu å sku ga sess i slidan, så full e me in, att ja int sku bodi far utan förning til te herskapi, tär ja brukar haf mett stasskvarter, för ja had inga vari där opa läng. Först tänkt

ja ta ein sötsurlimpo, men så erhindra ja me, att sötsurbrö mett inga va rätt väl jäsa, för ja satt yty å botnjästn, å meina haf ofvanjästn ti kveitbrö. Men så kom ja ihåg, att ja had snygga grönärter, å så for ja opp i bodon ett ein posa, som ja to me.

När ja kom ti stan, band ja fast märrn opa handelsmans gårn, satt hö åt ena, to ärtposan undi armn å gick ti ja sku ga.

Mesama ja kom in, had dom matn färdi, å så fick ja sess ti bords it frukost. När ja inga had vari där op läng, va dom så glada, när ja tå eisen komd, å tom villd me så väl op all vis, att dom jämst träätt op pigan för he on int had satt heila hvassbukskaddjin op bordi, utan bara rada några op eit tefat.

Så fick ja kaffi, å när vi drack, börja dom säj för me om ein konstutställning som va oppställd i susitetn. Å så ornera dom, att ja sku måstas kom me heila våron familjo in ti stan för ti si opa utställnindjin.

Ja börja ginast skrik imot. — Tetta va om fridain. Om lördain sku ja brygga å bak jästbrö å kveitbrö. Om sundain måstist ja va heim å si ett skorpona, som ja sku törka, medan un va varm. Om måndain åter sku vi skur stufvugolfvi, å tisdain kund e allsint bli frågon om, för tå sku vi ju bada å ta in julen.

— Hur sku he vara, sa ja, om ja sku bör spring kring stan å glutt op all konster å utställningar, som stassboana stälder opp midt i julbråskon? Tå lär ja

sjölfver sku få hald konstutställning undi julhäljin opa nocknäten å dambi å lamprötjin å allt ten undi som ha sambla se stufvun full langsme heila höstn när an ska grasser me allt arbeit invider. Men kva veit ni å slika, som sitär i soffan me virkstickon i handen, å köper brö idart färdit från bagarn, räkna ja å dom.

— Har du int tid ti kom ein anan da, så måst du ga sia i da, för sia ska du, sa dom.

Ja sa inga, utan drack bara kaffi, för ja tänkt, att dom no sku hinn glöm bort heila satjin, tett ja sku ga täri från. Slapp ja eingango undan, så sku ja no sidan ga ti ja sjölfver sku vila å bihöfva.

Men va int he no! När ja bad adjö, så kom herrn ut i förstån å börja dra pälsn opa se å sa, att an sku fölg me ti konstutställnindjin.

— Nej, sa ja, ja sumar inga me i da me slika. Ja väntar ti somarmarknan. Tå har dom no mytjy konster oppställda op kuddplan bak bagarns, å tå har ja bäter tid ti sia, när he ä langa, ljusa dagar, sa ja.

Men tå blei an arg å svor å sa, att ja int sku tal eit ord meir hvarken om bråsko helder ana, utan knyt dutjin op hufvu å knapp fast kofton å fölg me.

När ja tå hörd, att an meina allvar, så våga ja inga spröt imot länger, för ja va ju änta bara ein svag kvinna å ja känder onon från rätt ändä. Tar vädri yty onon, så för an no time me givalt, tänkt ja. Helder må ja tå fölg me onon i godo.

Å så veifva vi ástaa!

He kosta tjugufem penni ti slipp in. Vi kom ginun eit langt, smalt rum å bakom he va ein stor sal, tär utställnindjin va oppställd. Sannindjin ti säga så no blei ja liti nyfitji, tå ja eisen had komi så tär langt. Ja ha ju allder ana sit i men tid hälder, bara kva någon bisi ha visa i gyckelskåp, som an ha buri op ryddjin.

Men tetta va inga någa skåp ti si yti, utan he va stora taflor, som va opphängda jär å tär op väggana, å tär va måla skogar, å sjöar å all slags djur å mäni-skor, så att ja bara sto å fundera yfvy hur män-niskohänder ska kun gör slika. — Riktit alldeilis som man sku si e i livvandi livvi.

— Han som sku haf råd ti få heim ein slikon ti julen ti häng opa stufvuväddjin, sa ja åt följislagarn menn, han sku inga va utan grannlåt, Ja har bara »Syndaflo den» å »Yttersta domen» som ja köpt för tii penni styttji å ein paperbisi, å tär star te ilaka vider ein brasa i te nidersta afgrunden å makar om föltji me ein langer brandstaka.

När ja had sit yfvy all taflor å önska me hölften å dom, sa ja adjö åt herrn å gick ut å sattist i sidan å körd ti färgarn, för ja sku haf eit tyg i pressen, som ja had väfvi å dundra me i julbråskon. Sidan for ja ti handelsbodon å köft kva ja sku haf heim ti julen, baxo*) ti lutfistjin å kveitmjöl ti sås å kryd pipar å kaffi

*) Starkpeppar.

å såkri naturlitvis. Tärbakett gick ja ti boklådon ett ein nyer almanacko å ein abisbok åt te minst poj-tjin, som ska bör känn orden i vinter, å op återvägin tiifrån gick ja in i te ny vinbodan å köpt ein vinputell. Tär va ja å gamal bikant, å tom bisto åt me eit dricks-glas vin op köpi, så att e rätt börja hyr me i hufvu, när ja sku ga ti koparslagarn ett ein lykto.

He va te sista ja uträtta i stan te dain. När ja kom heim, va e nästan skymt, å ja hann inga vidare beställa bara ta ner flästji från bastålafvan, som ja had hafvi ti rökas.

HERRANA OP HARAJAGT S

(BLIKU-JANNE SITÄR
OP SUNDASMÄRIN Ä
GÖR NARR) S S S S

Herrana op harajagt

He mader händert, mör dödning för ätt till
mör hars illa i kirkoraget, fäst ätt till fäst ätt
i main op ättel händert. Toss händert ättel fäst
ett händert, ättel ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
fäst ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
händert ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt

He gät till till ättel — Tossel —

Händert ätt ättel ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt

Mör-fäst ätt ättel ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt
ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt ätt

Herrana op harajagt.

He händer imillanåt, att stassboana int ä nöjda me bara fläsk å kriturstjyt, fast dom får e bådi hacka å mala op alladi fasoner. Tom börjar ibland långt ett harasteik, å rinder e tå dom i hufvu, att dom ska förvärf åt se te bitan sjölf, tå ska man si, att he blir bulder å, te dain dom ä ut å skjuter te harin, som dom äntå alder ä karar ti skjuta sjölfva åtminstone — ett kva ja har reido opa.

He gar rolit til ibland — Tpvåhh! —

Mitjelitiin ein sundasmårin tå e allt ännu va mörkt, vakna Malm-Flinkas å ett förskräcklit oväsend op backan. Skällkuddon skreik å råma, å hönsen kackla; någa karaljud hördist imillan, å så va e hundar, som fasna ihop me katton, som satt opa stiga-trappon å morra å fräst.

Malm-Flinck Fari sparka tättji i fotändan å for ut si kva som sku föranleid oroliheiten ibland me kri-

turen så tär bitti op sundasmårin, som e annors brukar va så fridlit.

När an to ypy fårstådörn, sto fem sex styttjin herrar från stan me hundar å hästar op backan å fråga å Fari om dom sku få läm hästana tär när honon i kvarter, medan dom sjölvva sku far ut ti skogin skjut harar.

He tilläit han no, för han ä int hardhjärta å se, å he va bekanta herrar allihop. Så förorna dom, att an viss tid op ett middain sku kör imot dom me hästana opp ti skogin. Tom tyckt, att dom inga sku ork bär heim harana, som dom sku skjuta.

Malm-Flinck Fari han lofva allt bistrya som dom vild hafva. Så bar e å ti skogs för dom me heila hunnfölji å byssor å haraskraflor å pukor å trumpeter, jysom dom sku far ut kriga.

Som ja å ä jägari ti profession, så tänkt ja:

— Ett som he ä jagtda i da, så må ja följ troppen åt.

Så smord ja styflana å ladda bysson, medan Anna Stina mjölka kuddon våron, å tå on had ena färdi, to ja bysson op härden å körd kuddon ti skogin å blei ti skjuta me te sama.

Ja vanka heila förmiddain utan ti si å någa ana än två älgar. Men som ja int ä tjufskytt ti profession, läit ja tom ga i frid. Eijn par gangor hörd ja hundar som gjord haraskall, å så hördist e hornlåtar. Ja gissa, att he va stassboana som väsna.

Bäst e va komber ein hari sätand förbi me som eit urväder, me ein å stasshundana bakett se. Ja tänkt: Tom må nu pass på!

Så sattist ja op ein stein å börja krafs askon ur pipon å stopp yty.

Tå fjoa e bara förbi me, som harin kom sätand aron gangon me hunn bakett se.

Komber an tridi gangon jär förbi, ska håla lät onon löupa, men inga ja, tänkt ja, tär ja satt stilla å rökt.

Jo — bäst e va, så hörd ja att skalli kom nemari åter.

— Ha du spotta op fanken, sa ja för me sjölf, satt bort pipon å to bysson i bireidskap. Å — om ni nu vil tro helder int — när an surra förbi me tridi gangon, så lad ja til onon, å tär lå an å gäispa ein par gangor, så va e slut. Hunn sto å så opa me liti, så bar e å för honon.

No visst ja, att int va he precis rätt gjord ti skjut harin op te visi. Å sku rättvison ha hafvi senn gang, så sku ja ha hafvi eit kok stryk. Men tā dom va så langmodoga å läit harin ränn kvarf opa kvarf kring skogin utan ti sköt om onon, så tänkt ja:

— Inga har tom tid ti tänk opa nu kvaför dom ä utkomi, utan no har tom någa ana för se. — Kanski dom styrker se, å tā läter dom no harastackarn löupa tills an stupar. Tom måst väl allti va så påpassliga, ett som dom sällan har noga, tā dom komber från

skogin. Å någon ska väl haf te harin äntå, så kan ja lika bra ta onon, när an alldeilis precis sprang mot bysspipon min tri gangor.

Så stoppa ja harin i väskon å gick heim it midda.

Bäst ja lå i sändjin å rökt ein pipo tubak op matn, så ja ginum fönstri, att ein skytt kom från skogin och gick ti Malm-Flinckas.

— Kva må nu ska sta opa, tänkt ja. Tom sku ju ha häst imot se först opa ettmiddain. Int må tom nu ha fälld någa ovanlit djur, fundera ja.

Sidan fick ja höra, att dom inga orka hald ut länger, utan had blifvi bådi hungroga å tröttoga i otid, fast dom had rusta ut se så bra. Å så laga dom honon — ein sämberakto skytt — heim ti bistyr om, att Malm-Flinck Fari sku kom et dom tidigari än e va bistämd, å att Maja — Malm-Flinck Mori — sku haf matn färdi ett ein tima. Fari spänd strax yty hästana å for å.

Tå bådkaflan deras eisen fick tag i Maja, som satt op bysbäntjin å slambra som vanlit op sundain, så blei e ana å. Tå sku on i en handvändning haf matn färdi. He sku va steikt fläsk å rund puteter. Så had dom ornera.

Malm-Flinckas had inga slakta svynen tå än. Tom had fått så viljandist småputeter, så att dom kund haf svynen ti nemari mot julen. Men Skoddas Karl-Hindrikas had slakta sina, å ti sprang Maja å

låna ein millanskärningsbita, att on sku reid se me matgästren.

Så lad on putetsgryton opa å steikpannon op bakhällhåli, å tår blei eit fräs som vider eit minder kalas. Bådkafvelherrn, som satt op bantjin å så op Maja, bifald on ut ti spit feitvid i lidri, å han spita, bar in å maka undi hälln, så att e vältra bara tjock, svart rötjin ur tutn. — Bordsknifvar å gaffilar skura on blanka, å ein ost laga on å stjälpt onon varm å go ur kari, jyst när herrana kom köränd op backan. Å så fick dom ta för se.

Tom gjord he å, jysom dom inga sku ha sit mat op ein litn viku — å äntå va e bara fläsk å puteter som dom i stan tyckt att dom had leiskna opa.

Ja lå i fönstri å så ett, om dom sku synas ha någon hari. Men som vanlit had dom toma väskona.

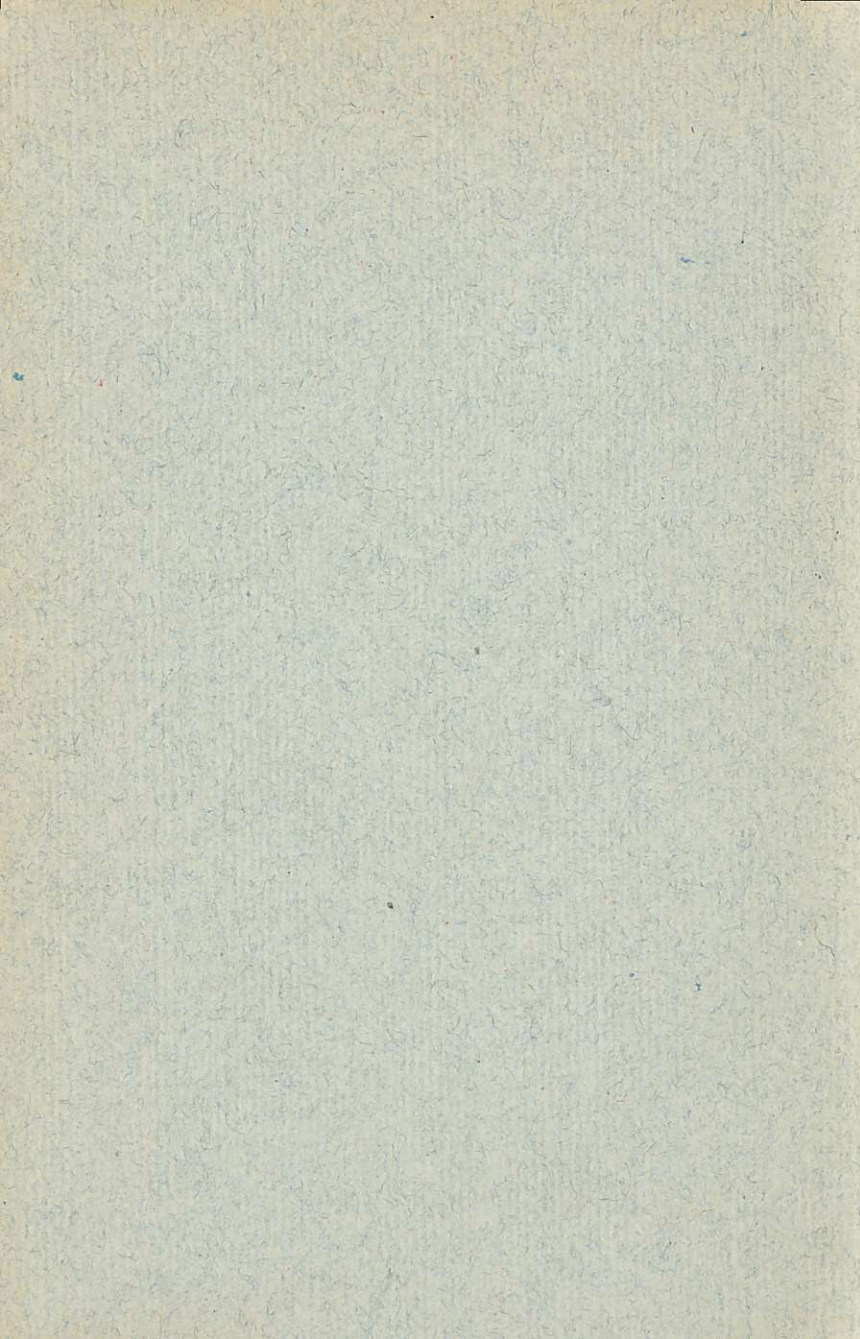
Tå bad ja Anna-Stina ta men hari, som lå i fårstån å för ti åt dom til eit skänkaas. Hon gjord så, å tom va förbaiskadi glada å vild bara bital onon. Men ja had neika ena, att on int sku få ta någa för onon, för me rätta va e ju tom, som egd leidindjin, fast an sprang mot min bysso, å int mot teras.

Så for dom tå nöjda heim. Ein smörbytto köpt dom å Malm-Flinck Maja, som harin sku steikas yty. Å tå kan an tro di blei kalas i stan.

Men ein dyr harapalt blei e dom!

Tar man å räknar ett allt kva an kosta dom, — skjusspengar å — ja nu ä inga reison så dyr, sidan järn-

väjin blei färdi, men förr, som dom sku bitäl forman för hästn å väntanpengar åt onon för he an lå ein da vidypy opa stufvubäntjin å spotta å rökt medan an vänta opa dom — å matn, å kva starkvaruna steig til å så par mark för smöri, så no kosta he meir än e smaka, å slika bodi inga bjär se i längden. — Ännu nära eit halft år bakett fick dom gef mark å tjugufem penni åt Malm-Flinck Maja för hennars smörbytto, som dom had läti sta å gissna i eit torrt skåp, så att hon had skildast kimba från kimba, sidan dom had iti op smöri. He va te sista nöje dom had å te reison.

Jw. skönl. 1,
Bengt

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0029

+

